

Brev från Cosmos

Det finstilta

Villkor

Genom att läsa den här texten eller få den uppläst har du inte gått med på någonting alls. Vi uppmanar till måttlig motion, gott te, mer kakor och en positiv inställning. I händelse av vadsomhelst är alla i redaktionskommittén kroniskt oskyldiga (botemedel mot detta är ej att vänta). För övrigt anser vi inte att Kartago behöver förstöras. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Mauris elementum rhoncus arcu. Nam aliquet, erat nec tincidunt ultricies, arcu felis tincidunt quam, id tincidunt mi urna eu diam. Phasellus eget diam eu sapien faucibus blandit ac nec nibh. Praesent in facilisis justo. Phasellus et nibh vitae ante pretium rhoncus. Vivamus aliquet massa eget tortor blandit commodo. Suspendisse viverra interdum purus, et porttitor mauris dictum et. Nam ut nibh non risus cursus pulvinar eu sed neque. Nunc sagittis porttitor fringilla. Sed sagittis ipsum nisi, nec blandit sapien sodales at. Praesent elementum dictum sapien, sed interdum tellus ultricies non. Quisque vel varius justo, ac mollis turpis.

Redaktionskommittén

Bakom den här publikationen ligger ett antal engagerade entusiaster på lur och väntar — titta bakom skärmen så kanske du ser någon av dem. I alfabetisk ordning är Patrik Centerwall, Jonna Bergström, Peter Bengtsson, Sandra Petojevic och Louise Bengtsson Rylander alla något i överkant entusiastiska. Vi hoppas ni har mycket nöje av vår novelltidskrift!

Upphovsrättsinformation

Novelltidskriften "Brev från Cosmos — volym 15", ansvarig för utgivningen är redaktionskommittén. Inkluderade verk © respektive upphovspersoner.

- Framsida: © 2024 Peter Bengtsson
- Tavlor på framsidan från höger till vänster:
 1. Idde © 2020 Max Rynefors
 2. Robotica © 2014 Club Cosmos
- Novell: Miljöresa i tiden © 2024 Tommy Billström
- Novell: Lånad tid © 2024 Björn Engqvist
- Novell: Apoteket i Babel © 2024 Lars Carlberg
- Novell: Tecknens och tidens utvalda © 2024 Tina Back
- Novell: Undervattensarkivet © 2024 Ellinor Romin
- Novell: Mänskliga spår © 2024 Aleksandra "Sandra" Petojevic
- Slutillustration till *Tecknens och tidens utvalda* © 2024 Tina Back
- Övriga illustrationer till noveller © 2024 Aleksandra "Sandra" Petojevic

Utgivning

Publikationsdatum 2024-12-31

Göteborg, Sverige

ISSN: 2002-6870

Innehåll

Det finstilla.....	2
Förord.....	4
Författarpresentationer.....	5
Miljöresa i tiden av <i>Tommy Bildström</i>	8
Lånad tid av <i>Björn Engqvist</i>	19
Apoteket i Babel av <i>Lars Carlberg</i>	21
Tecknens och tidens utvalda av <i>Tina Back</i>	27
Undervattensarkivet av <i>Ellinor Romin</i>	38
Mänskliga spår av <i>Sandra Petojevic</i>	45
Bokrecensioner.....	47
Diverse nyheter.....	53
Västsvenska föreningar för science fiction och fantasy.....	54
Kalendarium.....	56
Adjöss och tack för fisken.....	57

Förord

Vänner av noveller!

Jag tror mig med säkerhet kunna säga att det finns ett ställe som alla som läser den här tidskriften älskar: biblioteket! Vi har nog alla hittat de mest fantastiska läsoplevelser i bibliotek och många av oss blir nog fortfarande upprörda när vi tänker på branden i biblioteket i Alexandria. För bibliotek är ju inte bara det ställe där vi lånar den där boken som inte längre går att köpa eller som vi inte får plats med i våra bokhyllor hemma, det är ju också ett ställe där så otroligt mycket kunskap samlas, vilket det också har gemensamt med arkiv. Och i science fiction och fantasy hittar vi en hel del spännande och fantasieggande bibliotek och arkiv. Vilket alltså också är temat för just detta nummer av Brev från Cosmos.

Vi vill nu inte bara önska er trevlig läsning, utan vi vill också passa på att tacka Louise Bengtsson Rylander som nu väljer att lämna redaktionen för vidare äventyr i cosmos. Det har varit ett stort nöje att diskutera och slipa noveller tillsammans med dig!

– Redax

Författarpresentationer

Tommy Bildström

Tommy Bildström arbetar som bibliotekarie och har en lång bakgrund inom litteratur och kultur. Med en passion för science fiction och skräck utforskar han människans inre mörker, existentiella frågor och framtidens utmaningar, dock ofta med en massa ekorrar och zombier och allmänt märkliga tillvägagångssätt.

Han beskriver sig själv som både filosof och patafysiker och flera av hans historier har en humoristisk ton, exempelvis hans debut *Hjälteresan* som kommer ut i mars 2025.

Webbsida: tommy-bildstrom.wixsite.com/skriva

Till den här samlingen har Tommy bidragit med novellen [*Miljöresa i Tiden*](#), ett bibliotekariekritiskt självbiografiskt 'patafysiskt mästerverk med science fiction-inslag som han hittade på i fyllan.

Björn Engqvist

Björn Engqvist (född 1972) har alltid velat framstå som kulturell, beläst och genremedveten. I själva verket är detta enbart en fasad vilket alla som känner honom kan intyga. Ibland kan han dock blixtra till och prestera.

I detta nummer medverkar han med novellen *Lånad tid*, hans andra science fiction-novell, som skrev sig själv efter instruktionen "något om bibliotek". Det allra första försöket att skriva science fiction, *Jag vaknar och vet inte när jag är*, kom på tredje plats i Club Cosmos novelltävling 2024 och publiceras först i nästa nummer, logiskt nog.

Han har i år även gett ut sin ganska uppenbart självbiografiska kortroman *En fantastisk dag i maj* om en litteraturstudents vandringar i Lund (och sitt eget huvud) under några intensiva veckor 1995 och är åtminstone nöjd med att den tillhörande spellistan är en hyfsad tidsmaskin till epoken.

Han medverkar även i en diktantologi med den kryptiska *Den mindre rörelsen*.

Webbsida: 673a5cd456a29.site123.me

Till den här novelltidsskriften har Björn bidragit med novellen [*Lånad tid*](#).

Lars Carlberg

Sålunda föds hypoteser om att universum inte är helt optimerat, och kan vara skapat av en mycket bristfällig demiurg.

Den ende som sett igenom dimman är Borges, den blinde bibliotekarien från Buenos Aires, de goda vindarna. Lars Carlberg beskriver sig själv som den lomhörde kommundienstpersonen från Norrköping, köpingen lite nordnordväst om Söderköping. Under 1100-talet begravdes de döda (inte de levande) så att när de vaknade på domedagen skulle de sätta sig upp och blicka mot nordnordväst. Noveller inspirerar till mer skrivande, fruktansvärt nog. Världen är redan proppmätt av text. Enda sättet att få något skrivet är om det är knäppare än någonsin. Kom igen, fånga upp någon gammal dum idé om oändligheterna som väntar. Gud är död och jag börjar bli förkyld. Över de mörka vattnen, mot de höga kusterna. Avant! Avant!

Till den här novelltidsskriften har Lars bidragit med novellen [Apoteket i Babel](#) och faller den i smaken finns — som han själv uttrycker det — ”min bok *Vägsjäl* fortfarande att beställa, och fler noveller och skit att lyssna på om man söker på Storytel och Spotify och sånt”.

Tina Back

Tina Back har skrivit och gett ut handböcker på svenska. Hon frilansjobbade tidigare med bokdesign åt egenutgivare. Hon är grafisk designer och illustratör. Tina jobbar f.n. heltid åt ett stort fruktbolag i Silicon Valley. Hon kan inte avslöja mer än så. Tina skriver fantasy och science fiction på engelska och svenska.

Till den här novelltidsskriften har Tina bidragit med novellen [Tecknens och tidens utvalda](#).

Ellinor Romin

Ellinor Romin är bosatt i Göteborg där hon både läser kreativt skrivande på distans och söker jobb för full rulle!

I somras bestämde hon sig för att skriva fler noveller till olika novelltävlingar, vilket ledde till att hon vann Fantastiknovelltävlingen 2024 tidigare i höst. Hon söker sig ofta till nya genrer för att hitta var hon trivs bäst, och *Undervattensarkivet* är hennes första science fiction-novell. Novellen kom till genom ett intresse för havsdjup och historia, tillsammans med en hel del inspiration från Harry Martinsons *Aniara*.

Ellinor tycker om att utforska sorg genom humor och humor genom sorg, och hennes noveller blandar ofta lättsinnigt eller glatt språk med allvarliga teman.

Till den här novelltidsskriften har Ellinor bidragit med novellen [Undervattensarkivet](#).

Sandra Petojevic

Sandra Petojevic har masterexamen i konst- och bildvetenskap och debuterade 2008 med den första delen av sin fantasytrilogi *Maktens tiaror* som hon även har illustrerat själv. I trilogin fokuserar hon på äventyr och kulturkrockar samt maktmissbruk och sexism, och det finns många starka kvinnliga karaktärer i den. Första och andra delen är nu översatta till brittisk engelska av Anders Bellis, och trilogin heter då *The Tiaras of Power*. Sandra är bosatt i Majorna och jobbade åren 2006-2021 på Navtor Nautic AB med att för hand att rätta brittiska papperssjökort över hela världens hav, kuster och floder. Efter att hon ersatts av tre jättestora färgskrivare som trycker sjökorten print-on-demand, började hon istället hösten 2022 att volontärjobba på Seriehörnan som drivs av den icke vinstdrivande ekonomiska kulturföreningen Svea Serier som hon är medlem i. Seriehörnan på Sveagatan 3 mellan Haga och Linné är den enda butiken i hela Göteborg som säljer både nya och begagnade serietidningar och seriealbum. Där jobbar Sandra i kassan och hjälper kunder att hitta rätt serieböcker. Inspiration till Sandras egenproducerade litteratur och teckningar kommer från många olika håll, främst från filmer, böcker, serier och konstverk, såsom Trollkarlen från OZ-filmen från 1939, Övärlden av Ursula K. LeGuin samt även Hergés Tintin och Pauline Baynes illustrationer i Narnia-serien.

Webbsida: erkelzaar.tsudao.com

Till den här novelltidsskriften har Sandra bidragit med novellen [Mänskliga spår](#), samt illustrationer och recensioner.

Miljöresa i tiden

av Tommy Bildström

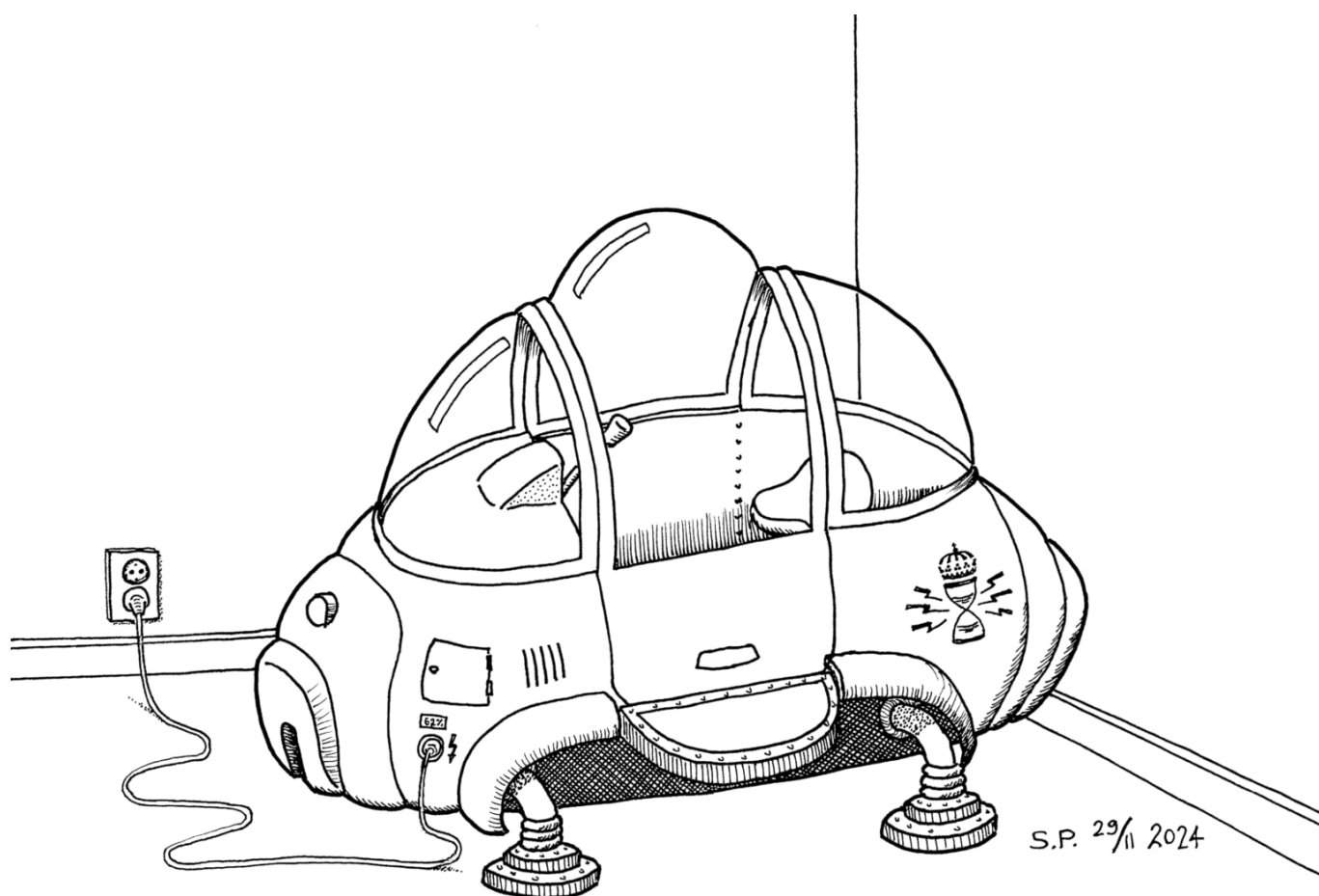

Illustration: Sandra Petojevic

En reserapport för svensk biblioteksörening

Revidering till den ursprungliga reseskildringen:

Denna rapport är samtidigt en reserapport och redovisning för svensk biblioteksörening. Det är version 2 och jag känner mig nödgad att i inledningen besvara några kommentarer som jag fått innan publicering. Det är sant att jag reste i tiden, mästerligt flydde från en samling framtida muskelbyggande mutanter genom att karaktärsskådespela en naken fisk samt genomled ett chefsmöte. Jag tycker att det är både spännande, läsvärt och inspirerade. Även delen när jag flydde från mutanterna kan vara intressant. Jag är dock i grund och botten bibliotekarie och ber om läsarens tålamod och öppenhet när jag varit nödgad att gå in på detaljer som hur Agda Svensson uppfann tidsmaskinen och omständigheterna runt det. Tanken är att även människor som inte är bibliotekarier ska kunna följa med i händelseutvecklingen. Transparens ni vet.

Jag har misslyckats med en sak dock: Kommentaren jag fick på min skildring var att den inte alls var realistisk och för att vara specifik så var det beskrivningen av mig som person som inte kändes övertygande. Tryggt nog kändes övrigt händelseförlopp relativt rimligt, vilket underlättar för redovisningen, men det är inte första gången som utomstående tvivlar, inte bara på min existens, men också hur jag klarat mig i tillvaron och, låt oss vara ärliga, hur jag kan vara chef över något?

Det sistnämnda tycker jag inte är särskilt förvånande. Egentligen är det fullkomligt logiskt att sätta de mest inkompetenta idioten i chefsposition. Det händer dagligen och borde inte vara någon större överraskning för någon? Övrigt kan förklaras med exempelvis Lagen om anställningsskydd. Jag kan i ärlighetens namn inte förklara det bättre utan att gå in på djupare psykologiska förklaringsmodeller. Man kan googla på mitt namn om man mot all förmodan är intresserad.

Jag motsäger mig påståendet att reseskildringen skulle vara aningen tråkig. Den har allt som förväntas av modern litteratur. Nakenhet och känslomässigt drama, bara man genomlider ett och annat möte. Det är en allegorisk odysse med djup och tanke bakom. Nästan garanterat Augustpriset?

Tommy Bildström 2024-08-18

Bibliotekschefsmöte

Jag hade sett fram emot mötet, i lokalen fanns en *water cooler* och jag tror inte att jag sett en sådan tidigare. Det är bara något man ser i amerikanska filmer men jag hade väldigt mycket sett fram emot att dricka vatten och kanske prata med någon runt den. Inte om sport för det är jag inte intresserad av men eventuellt kunde det vara trevligt att få höra andras åsikter om till exempel matpriserna. Falukorven har exempelvis blivit väldigt dyr.

När mötet väl startade hade jag svårt att hålla mig vaken. Det blev mycket diskussioner kring hur sittkuddar ska räknas i biblioteksstatistiken och, det ska erkännas, att jag slumrade till en smula.

”Hur ser du på saken?” Det var Anna-Lena som väckte mig ur min slummer och jag var tvungen att tänka snabbt. Jag tittade mig lite yrvaket omkring. Det runda träfärgade konferensbordet, kabelhärvan i mitten som man ska stoppa in datorn i men som aldrig riktigt fungerar. Tretton damer och jag och Börje runt bordet. Börje såg lite sur ut.

”Jag tycker att vi tillsätter en arbetsgrupp”, sa jag lite trevande. ”Och det är viktigt att vi följer arbetsgruppens utlåtande för det är dom som är experter”. Det är det jag alltid svarar. Det har både fördelen att jag slipper göra saker själv och att det låter ganska fint.

”Frågan är”, sa Anna-Lena och jag tyckte att hon såg lite sträng ut, ”om vi verkligen har tid att engagera oss i ett litteraturprojekt om koldioxidutsläpp?”

Jag har en tendens att knäppa mina händer när jag blir lite nervös. Det får min kropp att se mindre ut. Jag kommer från en liten kommun och innerst inne så misstänker jag att jag egentligen fått mitt jobb på grund av mitt utseende. Det var nämligen ett arbetsmiljöproblem att boklådorna var så tunga och det var egentligen ingen på jobbet som orkade lyfta dem och själv så bänkar jag 130 kilo galant.

”Jaa”, sa jag lite trevande. ”Det är svårt att hinna med.” Detta uttalande fick deltagarna runt bordet att nicka och jag lade försiktigt upp händerna på bordet i ett försök att se lite mer självsäker ut. ”Hur mycket förväntas det egentligen att vi stackars bibliotekschefer ska hinna med egentligen?”

Nu bröt Karin in. ”Jag säger då det”, sa hon och jag var tacksam för att fokus hamnade någon annanstans. ”Igår kom ett förslag om en demokratikväll vecka nio, precis då vi ska iväg på konferens.”

Nu kunde man se på kroppsspråket att vi fick medhåll. Vecka nio skulle alla på en konferens om hur man stärker demokratin och då borde egentligen allmänheten förstå att man inte har tid att stärka demokratin.

Eftersom jag fortfarande kände mig lite sömndrucken så drog jag till med ett litet trumfkort som jag vet är lite fult men desperata tider kräver desperata åtgärder:

”Nä nu tycker jag att vi måste ta en paus och röra på oss lite. Vi sitter stilla så mycket.”

”Vi har inte tid att röra på oss”, utbrast Karin bestört och jag satte mig genast ner så det inte skulle se ut som att jag hade en massa mer tid än övriga.

”Jag har inte tid med någonting”, sa Börje och man kunde se att han var upprörd för han andades tungt och glasögonen hade glidit ner en bit på näsan. ”Hur ska jag kunna räkna sittkuddar på distans?”

”Jag har inte ens tid att gå till jobbet”, sa Eva. Jag tycker egentligen om Eva men ibland så kan jag känna att hon överdriver en aning.

Det tog sin lilla tid att beklaga sig över tiden så vi bröt för lunch och beslutade oss för att återsamlas om en och en halv timme. Vi pratade mycket om vad som skulle ätas, sedan vad vi åt och efter maten ganska mycket om matpriserna vilket gjorde mig lite besviken, jag hade ju tänkt att detta skulle ske vid water coolern.

Jag smög iväg lite tidigare från lunchen för att förbereda en idé jag fått. Nu måste man kanske känna mig lite som person för att få lite kontext till vad jag gör på biblioteken. Jag brukar nämligen vakna kallsvettig om nätterna för att det finns för lite Batman på biblioteket. Ibland är det Star Wars men aldrig sittkuddar. Bibliotek är lite speciella på det sättet, det är många rutor som ska kryssas i där det står att ungdomarna ska vara delaktiga men ofta när de vill ha något så lyckas man ändå hitta något fel och så slutar det med att man har en föreläsning om sylt. Det här har blivit lite av en hjärtefråga för mig. Booktok, manga och ovannämnda Läderlappen (Batman) borde det vara lite mer av, böcker om exempelvis gröt lite mindre av. Jag är, ska erkännas, lite av en one trick pony.

När mötet nu började om tog jag till orda och presenterade mitt förslag.

”Kära församling”, sa jag och ställde mig upp men det var lite ironiskt högtidligt och inte så allvarligt menat.

”Vi har inte tid att prata”, ropade Eva och höll sig för kinderna.

Börje spände ögonen i Eva och försökte kommunicera på telepatisk väg för att spara några mikrosekunder.

”Börje håller med”, ropade Eva. ”Hamsterpunkfrisyr”, lade hon till och man kan ju förstå om det blir lite tokigt med kommunikationen med den nya tekniken, vi har ju fortfarande inte fått kabelhärvan i mitten av bordet att fungera.

”Kära församling”, jag tog till orda igen. ”Varför reser vi inte bara i tiden?” Jag gjorde en dramatisk paus och lade ner papperet som jag kluddat på under lunchen och såg ut över rummet. Min plan var att använda problematiken kring koldioxidutsläppen och sittkuddarna som en ursäkt för skapa mer tid och sedan egentligen undersöka den, i mitt tycke, mer angelägna frågan om Läderlappens frånvaro på svenska bibliotek.

Jag kunde känna hur mina kinder blev röda när samtliga bibliotekschefer stirrade på mig som om jag inte riktigt hade alla hästar i hagen.

”Jag tänkte”, sa jag trevande. ”Att man kunde åka tillbaka till förindustriell tid och andas en smula och kanske läsa en bok och sedan kanske skriva en koldioxidplan för kommunen eller något liknande.”

Ingen sa något. Jag tyckte såklart att det var underförstått att man skulle kunna brodera ut det när man sökte stipendiet. Man skulle kunna lägga in något fint citat om kulturarvet som kunde ge lite kläm till redovisningen, koppla det till miljöfrågan och barn och ungdom samtidigt som jag säkert skulle kunna klämma in att läsa lite Läderlappen och fika och allt detta som hörde till kärnverksamheten när jag ändå var i gasen.

Det blev alldeles tyst. Om vi haft tid att höra en knappål falla så hade vi säkert gjort det.

”Men herregud Tommy”, sa Anna-Lena. ”Ibland så tänker du inte efter.”

Jag blev lite ledsen för att jag visste att det var sant.

”Du måste ju förstå hur dumt det låter”, fortsatte hon.

Jag satte mig genast ner och det brände lite på kinderna.

”Hur ska arbetstiden räknas om du reser i tiden?” sa hon och hon plockade upp en penna vilket jag tyckte kändes lite obehagligt.

”Hur skulle det fungera arbetsmiljömässigt med hamsterpunkfrisyr?” fyllde Börje i.

”Det tar också tid att skriva ansökningar”, sa Eva. ”Och gå på konferenser.”

”Hur ska du kunna fylla i statistik om sittkuddar på exempelvis stenåldern då inte ens penna och papper är uppfunnet än”, sa Anna-Lena.

Vi har såklart flera personer som heter Eva på mötena. Eva nummer tre säger inte så mycket men jag finner henne väldigt empatisk och jag tar gärna automatiskt lite ställning för dem i underläge.

”Vi kanske kan ha en workshop med lite Post-it-lappar”, sa Eva nummer tre.

Anna räckte upp handen och började prata om ett konstprojekt som de haft i sin kommun för 15 år sedan. Dom hade satt Post-it-lappar på kommunens ekonomichef och puttat ner honom i älven för att se om han kunde ta sig upp. Alla lyssnade snällt.

* * *

När mötet var slut kände jag lite sorg över att jag inte haft tid till att undersöka water coolern och kanske ta en bild på den. Jag hade också hoppats på en liten skylt som eventuellt hade en svensk översättning på fenomenet (dricksfontän?) så jag tog en liten avstickare. Döm om min förvåning när Eva nummer tre också stod och undersökte det nya tillskottet till fikarummet.

Vi pratade en stund om matpriserna tills Eva plötsligt sa.

”Jag tycker du har bra idéer.”

Jag kände hur mina ögon tårades en aning för det är aldrig egentligen någon som slutför mina idéer (på grund av tidsbrist antar jag) så det är svårt att veta om de är bra eller dåliga.

”Du kan ju söka resestipendium från svensk biblioteksforening för att få tid att resa i tiden?”

Tidsmaskinen

Här tycker jag faktiskt att jag bör tillåtas en liten utveckling trots att det är något som vi inom kollegiet helst talar tyst om. Tidsmaskinen är uppfunnen av den något kontroversielle och, i ärlighetens namn, kliniskt galna Agda Svensson. Agda var en bibliotekarie som förvisso kom med lite nya metoder och nya idéer men som vi inom vårt skrå kanske borde ta lite tydligare avstånd ifrån? Döm själva: Agda hade ett brinnande intresse för bibliotek och katalogen och det spekulerades tidigt i att hon manipulerade rymdtiden. Det finns indicier, dock aldrig bevisat, att Agda inte drog sig för utpressning mot författare som bytte efternamn då dessa ställde till oreda i hennes älskade bibliotekskatalog. Fler märkliga saker hände kring biblioteken Agda jobbade på. 1976 spolades ett lik upp på stranden utanför Motala. Liket visade sig senare vara ”Högljudde Harvar Eriksson” som senast hördes på biblioteket där Agda jobbade och som nu hittades död med en broschyr om bibliotekets låneregler nerkört i sin sargade hals. Låntagare som inte gillade att biblioteket riktade in sig mot funktionsnedsatta befann sig ofta i behov av just den hyllan efter att de råkat ut för otäcka olyckor. Politiker som klagade på för explicita samkönade kärleksbeskrivningar i böcker ändrade snabbt åsikt i kommunfullmäktige, oftast med brutna fingrar i bandage, men hennes mest omdiskuterade idé var kanske att skapa ett bibliotek där man eliminerade det största störningsmomentet: Låntagarna.

Det var här ryktet om att Agda, i sin nit, lyckats manipulera rymdtiden uppstod. Listan på vad man inte fick göra på Agdas bibliotek omfattade så många volymer att biblioteket behövde byggas ut. Någon

räknade ut att bara att skriva ner alla ordningsregler rakt upp och ner skulle ha tagit en vanlig bibliotekarie ca 400 år och då hade ändå Agda tid för att göra annat vilket såklart skapade misstanke om att något inte var som det skulle.

Lånereglerna var effektiva men kanske en aning exkluderande. För att få ett lånekort var man bland annat tvungen att med hjälp av formella bevis av substantiella mängdteoretiska, metalogiska eller matematiska satser bevisa att man överhuvudtaget existerade vilket blev en hög tröskel för många.

Hundöron i utlånade böcker bestraffades med 10 piskrapp på offentlig plats. I paragraf 14 i volym 36 kan man läsa att bibliotekarierna har rätt att med knytnävarna korrigera låntagare med mer än 3 millimeters mellanrum mellan framtänderna för att förhindra visslande ljud. etc. etc..

Den lättlästa versionen av lånereglerna var dock förvånansvärt lättfattligt, enkel och översatt på flera olika språk.

Hursomhelst.

Agda var en sådan person som inte nöjde sig med att ha en perfekt katalog med hundra procent korrekta katalogposter just nu. Hon ville att katalogen skulle vara perfekt genom tiden också. Ser man det ur det perspektivet så är det trots allt inte så konstigt att just Agda uppfann tidsmaskinen. Många av våra största uppfinningar är en blandning av galna visioner, oerhörd nit och en förmåga att ignorera valda delar av den rådande uppfattningen om verkligheten. När tidsmaskinen uppfanns på 90-talet började dock många bibliotekarier känna att Agda kanske gått lite för långt även om de flesta höll med henne rent principiellt. Man beslöt att pytsa ut informationen om tidsmaskinen lite pö om pö på kommunal nivå men detta skedde tyvärr vid ett paradigmskifte där bibliotekschefer inte längre blev inbjudna till möten i samma utsträckning och några nerdragningar skedde vilket resulterade i att man helt enkelt inte hade tid att berätta om tidsmaskinen och Agda, paradoxalt nog den enda bibliotekarien som hade tid till att göra saker, försvann under mystiska omständigheter när hon började sortera bokstäverna i böckerna efter bokstavsordning och därmed hotade grundvalarna för hela bibliotekssfären.

Resa i tiden

Det gick ganska bra att söka medel för studieresa i tiden då man väl benat ut byråkratin. Det visade sig att svensk biblioteksforening inte brydde sig så väldans mycket om när i tiden man reste så länge man reste någonstans i rummet också. Stipendiet var också till för att man ska få stöd för att fördjupa sina kunskaper och då det visade sig att mina kunskaper var väldigt ytliga öppnades en rad möjligheter för mig.

Det fanns visst krav på återrapportering men även detta såg jag som fördelaktigt. Tidigare hade man skickat en bibliotekarie till Abhu Dabi för att studera sandkornens miljöpåverkan på fransk poesi från tidigt 1700-tal men denne hade aldrig återvänt och således inte kunnat skriva reserapport vilket genererat en massa protester och flera möten. Eftersom jag egentligen inte gör så mycket på jobbet (om jag nu ska vara ärlig) så har jag ju ganska gott om tid att skriva så jag kunde med berätt mod lova att skriva den här reserapporten.

Det enda problemet var egentligen tidsmaskinen.

Svensk biblioteksforenings tidsmaskin bestod av kugghjul och muttrar och var inte alls så modern som jag hade förväntat mig. Lite typiskt bibliotek om man nu får beklaga sig? Utöver besvikelsen kring själva maskineriet stod maskinen dessutom i en gammal källare så arbetsmiljön var verkligen inget att hurra för.

Väl på plats i källaren så drog jag mig lite för att sätta i gång. På golvet låg "Svenska turistforeningens årsskrift 1980" som jag plockade upp och bläddrade lite förstrött i men till slut så var jag tvungen att sätta mig ner i maskinen. Designen fick mig att associera till en dykarklocka men den gav också ett ganska plastigt intryck, det som skulle ha motsvarat själva dykarklockan bestod av något sorts

glasliknande material. Utsidan av maskinen var täckt av en metall som liknade en blandning mellan guld och koppar. Insidan däremot var ganska sliten. Förvånansvärt likt en gammal Opel Astra från 90-talet med ful svart plast och där små vred och reglage möjliggjorde inställningar (inte en enda knapp i sikte) och ingen instruktionsbok.

Jag rattade på den lilla kuggen som ställde in tiden och började känna mig lite varm. Om det nu var för att tidsmaskinen var ganska sluten eller om jag skämdes över att jag inte riktigt förstod hur jag skulle vrida reglaget vet jag inte. Kanske var det en kombination av båda? Jag är en sådan där människa som aldrig riktigt lärt mig vad som är PM och AM på utländska klockor.

Så vitt jag kunde begripa så var inställningen på tidsmaskinen Blattniksele men cirka 40 år bakåt i tiden. Det var fullkomligt logiskt med tanke på svenska turistföreningens årsskrift 1980 legat framme. Det var troligt att någon skulle dit för att räkna befolkningens mängd eller sittkuddarna kanske och eftersom jag ändå känner en bibliotekschef i Sorsele så tänkte jag att jag kunde ta tidsmaskinen på en provrunda och kanske kolla in om han hade någon fotbollsmatch eller liknande. Och luften i Blattniksele på 80-talet måste nästan ha varit förindustriell så det är på gränsen att man ens skulle behöva resa så mycket mer i tiden?

När jag dragit i spaken och några reglage som egentligen bara hörde till fläkten så reste jag genom tid och rum. Den bakomliggande vetenskapen kan vara lite komplicerad att redogöra för men det är, för redovisningens skull, viktigt att nämna att jag under en liten stund befann mig i en kvant- superposition där jag både existerade och inte existerade samtidigt. Enligt David Deutsch så är det därför som bara bibliotekarier kan resa genom tiden då vi har vana från våra möten att befinna oss i en liknande situation. Jag hade också med mig bulle som jag antog också existerade samtidigt som den inte existerade vilket gav upphov till några filosofiska funderingar i stil med "Jag undrar om bullen skulle kunna klara av att hålla ett bibliotekschefsmöte?"

När jag väl tagit mig ur den existentiella kosmiska ångesten som uppstår av att både existera och inte existera samtidigt i kvantisk superposition var jag framme. Det kändes nästan exakt som när man överlevt ett bibliotekschefsmöte fast det rykte förfärligt mycket. Jag viftade och fläktade med handen då det är det man förväntas göra men det hjälper egentligen inte så mycket. Slutligen öppnades den automatiska dörren, skarpt ljussken lyste upp röken och bländade mig till sådan grad att jag var tvungen att skugga ögonen med handen.

Innan jag med mina unika litterära förmågor som nästan per automatik är en fribiljett till Augustpriset ska ge er en beskrivning av den framtidsvision som vi alla är dömda till är det här kanske läge att förklara en liten mindre fadäs från min sida:

I min oförmåga att förstå reglage och spakar samt PM och AM i en vidare kontext så hade jag lyckats åka långt framåt i tiden. Flera generationer. Jag vet inte riktigt hur jag lyckades man ni vet hur kvantbaserade superpositions tidsmaskiner fungerar. Man får trycka på lite allt möjligt, stimulera känslan av att vara på ett bibliotekschefsmöte och rätt var det är så blir man jagad av en Tyrannosaurus Rex trots att man är helt säker på att man var på väg att träffa August Wilhelm Schlegel för att diskutera poetiken och det platonska genreproblemet.

Det är egentligen i redovisningen som det blir problem. Det är svårt att diskutera det platonska genreproblemet med en ursinnig urtidsvarelse, men det går och slutresultatet blir egentligen detsamma så med den erfarenheten så stegade jag morskt ut ur tidsmaskinen för att möta den nya samtiden.

Naken bland mutanterna

Om du inte är bibliotekarie och läser detta så kanske du förvånas över att jag då och då får kritik över mina skrivelser. Senast i våras skrev jag ganska ingående om en av kvantfysikens grundsatser, att vakuum

faktiskt inte är helt tomt utan sjuder av potentiella partiklar, det vill säga partiklar som plötsligt uppstår ur ingenting för att i nästa ögonblick försvinna igen. Detta uppskattades inte alls kan jag säga. Låt gå för att det var i bibliotekets årliga ekonomirapport och att vetenskapen kanske inte är direkt applicerbar på pengar som ögonblickligen försvinner men jag tar det som ett exempel på att mitt fokus på teknik inte uppskattas. Kanske är det som upplevs orealistiskt med min person?

Som jag tidigare nämnt så är det ju en ganska invecklad diskussion huruvida jag egentligen finns och kanske också i sådana fall varför. Jag har förstått att jag inte är realistisk och det är inte tal om några stora dramatiska känsloutryck för min del. När jag steg ut ur tidsmaskinen var jag exempelvis ganska hungrig. Detta kan eventuellt ha att göra med att bullen kanske inte fanns i min mage. Det var/är/kommer att bli någon sorts Schrödingers bulle-situation.

Jag kanske tycker att vissa tekniska detaljer är intressantare än att man är hungrig eller ledsen över att budgeten inte går ihop? Exempelvis detta: Jorden snurrar något rent ut sagt förfärligt samtidigt som vi också färdas i en otrolig hastighet genom universum. Jag kan tycka att det är ganska intressant att veta att om man exempelvis pillrar lite på någon knapp i tidsmaskinen så kan det hända att man färdas ganska långt i rummet när man åker bakåt i tiden. Intentionen kan vara att åka bakåt i tiden för att besöka exempelvis Friedrich Nietzsche i Leipzig år 1865 och fråga hur det egentligen står fatt men rattar man bara lite fel så hamnar man i Alingsås. Eller Saturnus.

När jag klev ut ur tidsmaskinen och befann mig omringad av mutanter, kände ett lätt duggade av ett frätande syraregn och såg ut över ett öde landskap så var jag inte ett dugg förvånad. Inte det minsta. Folk kanske ska ta till sig fakta så slipper de bli överraskade av minsta lilla?

Jag fortsätter att måla upp bilden som mötte mig när dörren på tidsmaskinen gled upp: Landskapet var öde på ett sådant sätt att det både var kargt, eländigt och frånvaro av träd och buskar bara underströk den grå himlens deprimerande omfamning. Gräset var av det slaget som man inte vill se i sin trädgård, grönbrunt och vasst stack det upp som små spikar ut marken. Här och där kunde man ana små ruiner av tidigare bebyggelse som små påminnelser om att det under en annan tid funnits något annat än det karga och någon annan färg än grå. Det stilla regnet sved när jag torkade ut vattnet över handlederna. Runt omkring mig stod människor vars utseende bäst kunde beskrivas som utsmetade vagt människoliknande kvinnliga bodybuilders.

Hade jag mötts av jättelika insekter eller måhända drakar eller troll så hade jag inte reagerat på samma sätt som på människorna som nu mötte mig. Det skrämmande var egentligen att de inte var direkt främmande. Två ben och armar (det var lite si och så med antalet fingrar fick jag reda på senare) många hade hår på huvudet och en del rent av de flesta tänderna kvar. Det som skakade mig var egentligen att samtliga såg mänskliga ut men med alla drag smått på sned och överdrivet muskulösa. Som om någon personlig tränare skapat dem och tryckt en oförsiktig tumme i den deg där de härdats och sedan tagit en och en halv timmes lunchrast och låtit dem klara sig själva. Ögonen satt ungefär där de brukade sitta, munnarna var antingen för stora eller för små. Näsorna var nästan öppna som hos en apa men ändå tillräckligt sluttade för att kunna kallas extremt uppåtnäsa. Eftersom jag själv är väldigt ful så gillar jag inte när man kommenterar andras utseende men jag reagerade så fysiskt att jag var tvungen att svälja och titta ner i backen där jag för en stund fokuserade på en sten som jag tyckte var ovanligt rund. Men förvånad var jag icke. Inte det minsta faktiskt.

Jag hade vid det här laget lagt ihop två och två. Jag är, om jag får säga det själv, väldigt intelligent men hamnar ofta i klistret eftersom jag trots denna, egentligen fabulösa intelligens, ibland har otur när jag tänker. Jag förstod att jag rest framåt i tiden och om man ska vara helt ärlig så är miljöfrågan inte direkt någon överraskning för någon? Man har egentligen larmat för detta (kanske inte direkt för

muskelbyggande mutanterna men mycket i övrigt) sedan 80-talet men bara inte gjort något åt det. Kanske var det därför tidsmaskinen var så oanvänd? Är inte framtiden rätt så förutsägbar och otrevlig?

För själva redovisningens skull så känner jag mig lite manad att nämna den uppenbara orsaken även om vi alla vet. Koldioxidutsläppen. 2024 så lever vi med konsekvenserna av de utsläppen som skett historiskt. D.v.s. om vi tycker att 2024 är påverkat så är det bara en reaktion på 1900-talets utsläpp. Lägg då till att haven buffrat en massa koldioxid och värme tills de (jag fick detta förklarat för mig senare) gav upp och skickade en flaskpost till mänskligheten där de tackade för all fin plast vi dumpat men att vi nu fick klara oss själva.

Det här har man kanske egentligen inte behövt någon tidsmaskin till. Att göra något åt miljöförstöringen blev egentligen demokratiskt nedröstat för länge sedan och jag kommer inte med så jättemycket nytt bortsett kanske från att det i framtiden anses vara ett grovt etikettsbrott att släppa sig och därmed bidra till ännu mer utsläpp. Nu är ju även detta något som vi i vår tid anses som aningen ofint men skillnaden är kanske att man 2024 inte bestraffas med tortyr till döds om man råkar fisa, en lite symbolisk illustration över hur saker och ting kommer att eskalera.

Hursomhelst.

Mutanterna förde mig genom det dystra landskapet till en övergiven ruin som måste ha varit något sorts kommunhus en gång i tiden. Jag blev omringad och petad på med pinnar samtidigt som mutanterna hånade mig med gutturala uttryck och jag måste, trots kritik om att jag ibland kan fokusera på fel saker, få nämna att de faktiskt hade en water cooler. Kommunhuset, vars tak bara delvis skyddade från det brännande regnet, blev snabbt fullt av både mutanter och ljud. Man fick turas om att peta på mig med pinnar och jag ska erkänna att jag började tappa tålamodet. Till slut steg en storväxt kvinna upp på en trasig trapp som i forntiden lett till en övervåning som nu inte längre existerade.

”Kära församling” sa hon med grötig stämma och de övriga mutanterna tystnade.

”Du får ursäkta vår framrufsighet,” fortsatte kvinnan och jag förvånades över hennes vältalighet och eventuellt över att hon kunde prata överhuvudtaget.

”Vi har utvecklat olika psykologiska mekanismer utvecklades för att hantera olika adaptiva problem och...”

”Grogga vill nuppa”, hördes en röst inifrån högen av mutanter.

Kvinnan harklade sig och fortsatte. ”Du känner säkert till att arvsmassans struktur regleras genom epigenetiska förändringar”

”Nuppa, Nuppa”, började någon skrika i bakgrunden och jag förstod med ens att jag var sexkidnappad. Det är andra gången på kort tid som jag befunnit mig i en liknande situation men man vänjer sig aldrig med det kan jag avslöja. Jag såg ut över mutantmassan och konstaterade att detta med samtycke också är något som jag, om jag kom tillbaka till min tid, skulle försöka inpränta i människor. Jag höll upp mina händer för att visa att jag ville få ordet och mutantmassan tystnade.

”Jag är helt på det klara med att det kan behöva krävas en hel del nuppande för att återställa någon sorts genetiskt ursprungsläge”, sa jag och det klappades och tjoades bland mutanterna. ”Emellertid så skulle jag, för att få ångan uppe så att säga, vilja bli lyssnad på.” Det buades och någon kastade lite lera som jag vant duckade för.

Den stora kvinnan som jag nu förstod var någon sorts matriark stampade med sina trollika fötter på trappen.

”Nåja, nåja”, sa hon lugnande till samlingsen nedanför trappen. ”Det är bra om så mycket som möjligt av nuppandet sker i samförstånd.” Hon andades tungt. ”Det kan bli en hel del springande när kärlekskogsintresset tar till flykten exempelvis.”

Det beslutades att jag skulle gå på dejt med samtliga mutanter innan vi skred till verket och jag såg möjligheten till lite djupare samtal och också reda ut händelseförloppet som skapat en sådan dystert framtid. Därav ovannämnda insikter om att släppa väder. Andra saker som jag tyckte var intressant:

Det visade sig att mutanterna var alla var hermafroditer. Sekventiell hermafroditism om man ska vara nogräknad och egentligen bör man kalla det intersexualism om man inte vill kränka dem. Generationer av människor som slitit för brödfödan och skamlöst nuppat med vadhelst som inte kommit undan hade dock skapat ett släkte av rätt så okränkbara individer. Evolutionärt berodde utvecklingen mot en mer kvinnlig framtoning på att en stor procent av alla samhällsproblem berodde på män så någon sorts logik kunde jag ändå se i det hela. Trots ett ganska primitivt yttre hade mutanterna fortsatt att utvecklas språkligt, filosofiskt och andligt. Under dejtandet fick jag ta del av en ganska omfattande och avancerad etik och moral som i grund och botten handlade om människans överlevande i en karg miljö. I det stora hela kan man säga att allt är tillåtet om det för mänskligheten vidare. Det som är gott och moraliskt är det som resulterar i en förbättring av sakernas tillstånd. Men som många andra religioner och filosofier så låg nupandet som någon sorts grund i det hela men olyckligtvis hade min altruism vissa begränsningar. Planen var att hellre fly än illa nuppa och kanske kompensera genom att förbereda för en mindre mörk framtid?

Kulturellt så överfördes tankar om filosofi, vetenskap och religion muntligt vilket förklarade varför några trodde att Jesus var en av de sju dvärgarna och att en helt ny religion hade utvecklats kring Babben Larsson. Den enda boken som överlevt apokalypsen var Sven Lindqvist bok "Bänkpress" vilket förklarade den enorma muskelmassan som gemene kvinna lagt sig till med. Matpriserna var relativt låga. Jag kan tycka att det är ett högt pris att betala för världens undergång men vi är alla olika. Nackdelarna var som sagt att jorden befann sig i en apokalyptiskt mardrömsscenario där civilisationens och kulturens fall skapat en tillvaro där överlevnad var mer en fråga om det var värt besväret än något annat att väga mot fördelarna med att en skopa glogg med gelatinerad rått bara kostade 9:90. Vem som vann världsmästerskap i handboll för kvinnor 1957 (Sverige kom för övrigt på 8:onde plats) hade genererat mycket intresse 1957 men var trots detta totalt irrelevant i framtiden. Men jag lägger ingen värdering i vad samhället lägger sin energi på. Jag är bara en enkel kommande Augustprisvinnare.

Jag försökte i smyg orientera mig kring min situation.

Jag lyckades snappa upp att tidsmaskinen var strängt bevakad av två av de mest nuppvilliga och hänsynslösa mutanterna. Jag var noggrant bevakad i något som liknade en hundgård. Massivt stål och järngaller hindrade mig från att rymma, men fysiskt sett befann jag mig inte långt från tidsmaskinen. Jag noterade dock att mutanterna förlitade sig i större grad på deras nyutvecklade mentala och telepatiska förmåga. Vakterna kunde sova i godan ro men så fort jag ens tänkte tanken på att rymma flög dom upp.

Hur skulle jag fly från detta?

Till mitt förfogande hade jag bara mitt skarpa intellekt och mina kunskaper jag förvärvat genom år av biblioteksarbete. Kunskaper som gör mig till en mardröm för sådana som vill hålla sig vakna men kanske inte tillräckligt från att klara livhanken? Ironiskt nog hade jag haft chansen att läsa sommarkursen "Fly från kroppsbyggande androgyna mutanter som kan läsa tankar" 7.5 poäng på distans på universitet men jag inte tagit den. Ve mig och mitt öde.

En plan hade dock formulerats i min hjärna. Men hjälp av min manliga charm lyckades jag få min kropp insmord i olja och jag förberedde mig genom att använda karaktärsgestaltningkursen som vi fått av teaterföreningen när vi hade silverfiskar i magasinet (jag kan inte gå in på för mycket detaljer, men det var en bra kurs som dock inte hjälpte mot silverfiskarna alls). Jag hoppas verkligen att juryn som delar ut Augustpriset läser det här för om inte detta är en episk uppgörelse med miljöfrågan, studie i mänskligt beteende och årets mest spännande flykt så vet jag inte vad? Kom igen. Jag behöver pengarna.

Den legendariska flykten

Dagen för det stora nuppanget närmade sig och jag, som kom ihåg att jag fortfarande var lovad att bli lyssnad på, började förbereda ett tal. Av personlig erfarenhet så vet jag att möjligheten att det blir nuppa av minskar ju mer man pratar så jag förberedde ett ganska långt tal som jag här tyvärr måste återge mer eller mindre i sin helhet. Tänk er nu att detta tal framfördes av mig naken och inoljad i nyss beskrivna sal, i min bur, med utgången vaktad av de två ovan nämnda hänsynslösa mutanterna med tidsmaskinen också inom synhåll och till synes oskadd. Talet:

”Kära mutanter.

Jag kommer från en tid där man i grunden anser människan vara ett destruktivt väsen. Människan är i grunden egoistisk och strävar, om man ser till de stora dragen, efter materiell välfärd, makt och att få nuppa (detta åtföljdes av jubel från publiken). Ett humant samhälle måste därför hålla denna destruktivitet i schack. Reglera de egoistiska drifterna. Tyvärr fungerade detta ganska dåligt på min tid då systemet av kontroll blev självuppehållande och inte tog hänsyn till miljön.”

Jag tyckte att jag hade sammanfattat situationen väldigt konkret och enkelt men jag kunde se hur mutanterna gäspade. Men stor litteratur är ofta missförstådd och så vidare.

Jag fortsatte:

”Utgår man i stället ifrån att människan är i grunden god så förklarar man konflikt och destruktivitet med att den medfödda godheten korrumpas av omgivningen. Att destruktivitet uppkommer ur otillfredsställda behov som att inte få nuppa.

Oavsett (fortsatte jag med släpig röst) godhet eller ondska så har människan en fantastisk förmåga att samarbeta. Nationalismen är egentligen något som kommer ur en önskan att samarbeta, ha ett gemensamt mål men har historiskt sett kunnat sluta i förintelse. Människan har byggt pyramider, oavsett om de var skapade av godhet och samarbete eller tyranner och våld så står de där.

I slutändan så behöver vi egentligen bara en motivation till samarbete och fokus.

Min förhoppning är att om jag bara onuppad får återvända för att dela med mig av denna redogörelse ...

Där slutade jag eftersom mutanterna hade somnat på grund av tristess. Jag ska inte tråka ut er med detaljer om hur man löser vår tids största utmaning. Folk finner inget underhållningsvärde i sådant.

Den mer observante läsaren har kanske med hjälp av små ledtrådar och detaljer redan förutsett min plan. Vad ingen kunde ana var att jag nämligen läst Sven Lindqvist bok ”Bänkpress” och vet således att den träningen som beskrivs gör en rätt så stel. En logisk slutsats när man känner till anatomin hos kroppsbyggare som bara läst den boken är att stängslet som jag omgavs av hade stora kvalitetsbrister längst ner där stela kroppsbyggare inte kommer åt. Och mycket riktigt. Jag kunde med mina bara händer bända upp ett håll precis lagom stort för en inoljad naken bibliotekarie. Men inte nog med det. Under karaktärgestaltningkursen hade jag skådespelat en djupt deprimerad lax och nu kunde jag, genom att maskera mina hjärnvågor, lax-sprattla mig ut ur hålet. Jag lyckades alltså karaktärsskådespela en lax så bra att jag själv trodde på det och lurade således mutanterna vars telepatiska avläsning registrerade mig som en deprimerad lax med *impostor syndrome* (jag gillar att lägga till lite nya detaljer i min gestaltning). Jag laxflippade alltså ut genom gallret, idogt tänkande på saker som laxar tänker på. Det här är exempel på fakta som är helt sant: Laxar rymmer väldigt ofta. Därav valet av karaktär. Sedan 2006 har antalet förrymd lax sjunkit från 921 000 till det historiskt låga 15 000 år 2017. Det är en minskning på 98 procent, enligt rymningsstatistiken från Fiskedirektoratet. Andra intressanta fakta: Det finns alltså ett Fiskedirektorat och någon som har haft i uppgift att fundera ut varför laxar rymmer, vad man ska göra åt det samt hur man statistikför det. Branschen är skyldig att rapportera rymningar eller misstanke om

rymning av laxar vilket måste vara ett väldigt ståhej och ta en massa tid i anspråk. Alla rapporter publiceras på *Fiskedirektoratets* hemsida där man själv kan engagera sig och antagligen rapportera rymmande laxar. Är inte världen fantastisk ändå? Lite synd att vi förstör den.

Jag flippade och floppade mot tidsmaskinen. Tänkte lite på att leka i sötvatten och sen leva i havet. Hur drygt det var att fastna i såndär plast som håller isär läskeblask etc. Förbi mutanterna. In i tidsmaskinen där jag sprattlade riktigt ordentligt så att jag slumpvis lyckades starta tidsmaskinen och efter några omvägar (jag har ju kritiserats för att jag kan vara lite långdragen så jag berättar inte om mina äventyr i Abhu Dhabi där jag av misstag råkade brutalt mörda en bibliotekarie som var där för att studera sandkornens miljöpåverkan på fransk poesi från tidigt 1700-tal, mina äventyr bland dinosaurierna och hur jag ändrade vår tidslinje så att nazisterna inte vann andra världskriget).

Väl hemma i vår tid så använde jag med framgång exakt samma teknik på några bibliotekschefsmöten så jag antar att jag lärde mig något. Men vad har vi lärt oss av den här reseskildringen? Är det att vi borde ta oss tid? Att mänskligheten trots allt är densamma, med sin fantastiska förmåga till både gott och ont samt superkraften att samarbeta? Eller är det en tröst i att genom alla tider kan man förlita sig på att sakliga fakta och information alltid kommer att ha en sövande effekt på den stora massan? Sitter vi för mycket med mobiltelefonerna och vad ska vi egentligen lägga vår tid på?

Jag lämnar läsaren att dra sina egna slutsatser.

Tommy Bildström, för svensk biblioteksförnings räkning

Lånad tid

av Björn Engqvist

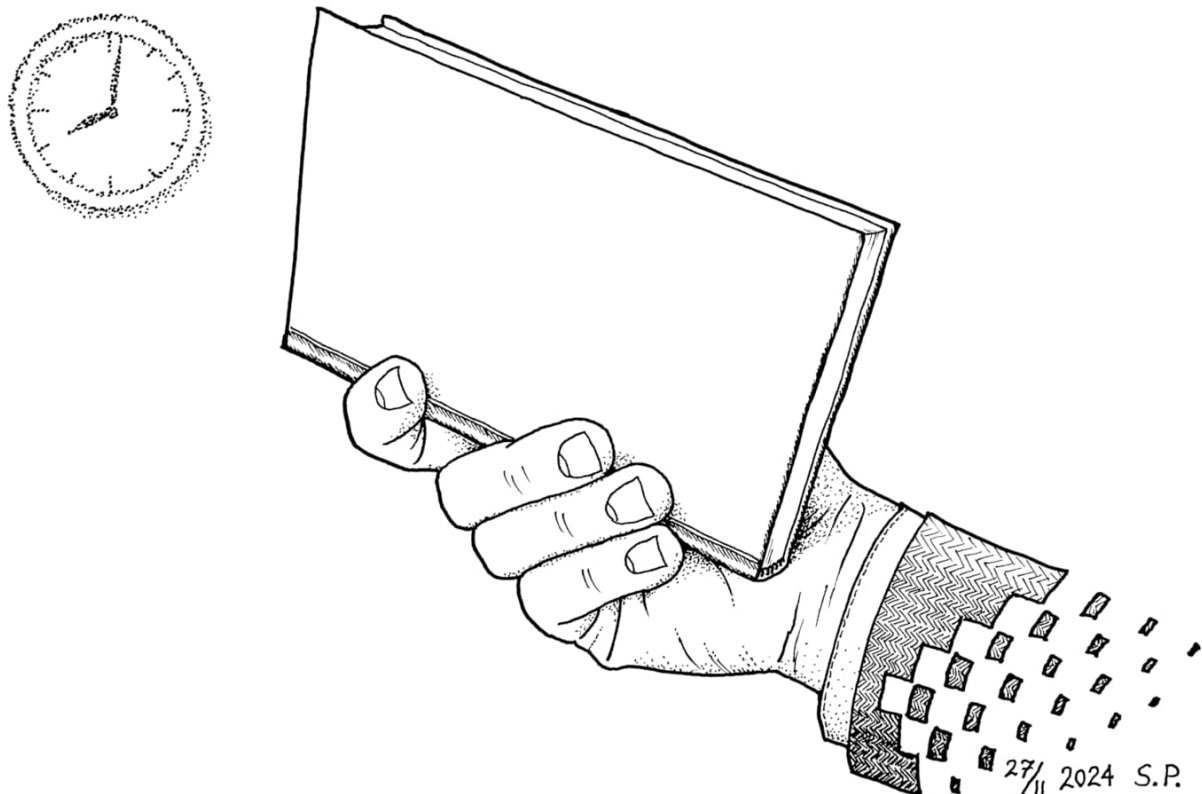

Illustration: Sandra Petojevic

Tid 20.01

Jag ankommer biblioteket nu, anstränger mig att sakta ner, se oberörd ut. Klientelet verkar inte bry sig om att jag kommer från ingenstans. Inte vad jag kan se. Tyget rasslar fortfarande. Jag väntar en sekund, ser mig omkring en gång till och tar sikte på lånedisken.

Kvinnan läser, medvetet ouppmärksam.

”Ursäkta, jag har ont om tid.”

En reaktion med näst intill perfekt anlagd långsamhet.

”... Jaha. Så vad vill ni låna?” Hon rättar till sina smala glasögon. Ser ner på mig.

”Låna, ja. Eh”

”Ja, vilken bok? Ni förstår att det här är ett bibliotek?” Höjt ögonbryn.

”Fast det är bara tid jag vill...” Jag hejdar mig. ”Jo, det förstås. Ni kanske kan rekommendera något?” Jag anstränger mig att inte låta panikslagen, ser bakom mig, beredd på ljudet när som helst. Tiden är på väg att rinna ut, jag sneglar på klockan.

Tid 20.02

”En klassiker går alltid hem.” Hon verkar nöjd med att få sprida sin kunskap. Vänder sig om, visar upp titlar på den publika displayen. ”*Den hypersubjektiva verkligheten* kanske? Ingen har kunnat förutsäga vår zeitgeist som Malcolm Reynolds, och han skrev den redan 2056. Eller vad sägs om *Motorcyklar, meditation och matlagning, konsten att jong...*”

”Jag tar den första!”

”Jahaja.” Hon gör det tydligt att hon inte gillar att bli avbruten. Läger ifrån sig glasögonen. Konstpaus. ”Och hur lång lästid behövs?”

”Maximala, fyra veckor. Och jag vill börja direkt!”

Hon sätter på sig glasögonen igen. Börjar fylla i uppgifter. Mycket noggrant. Jag lyssnar. När som helst nu. Jag ser på klockan, igen.

Tid 20.03

”Då behöver vi bara registrera er för återbetalningen.”

Jag håller upp handen och visar min streckkod. Tidsalkoven tänds.

I samma ögonblick hör jag ljudet, vänder mig om. Tre inspektörer materialiseras, bryr sig inte om att vara diskreta, pistoler framme. Någon skriker. Jag kastar mig in i alkoven och aggregatet aktiveras direkt när jag håller upp boken. Jag börjar försvinna i tiden samtidigt som ett fräsande ljud hörs, genom det diffusa flimret ser jag hur väggen bakom mig blir svart.

Jag har nu fyra veckor i tidslimbo med *Den hypersubjektiva verkligheten*. Tacka gudarna för att någon tog fasta på att vi borde få tid till att läsa böckerna vi lånar. De tänkte sig säkert inte att någon skulle lista ut att systemet med tidslån kunde missbrukas för att hålla sig undan myndigheterna. Jag måste visserligen betala tillbaka de fyra veckorna i mitt liv förr eller senare, det kommer jag inte undan. Men det är bästa sättet att hålla sig undan, nu: inspektörerna blir alltid steget efter när jag avslutar lånet i förtid. Och då måste jag börja om en ny period.

Människorna förr kunde säga att någon lever på lånad tid. De visste inte hur rätt de skulle få.

Apoteket i Babel

av Lars Carlberg

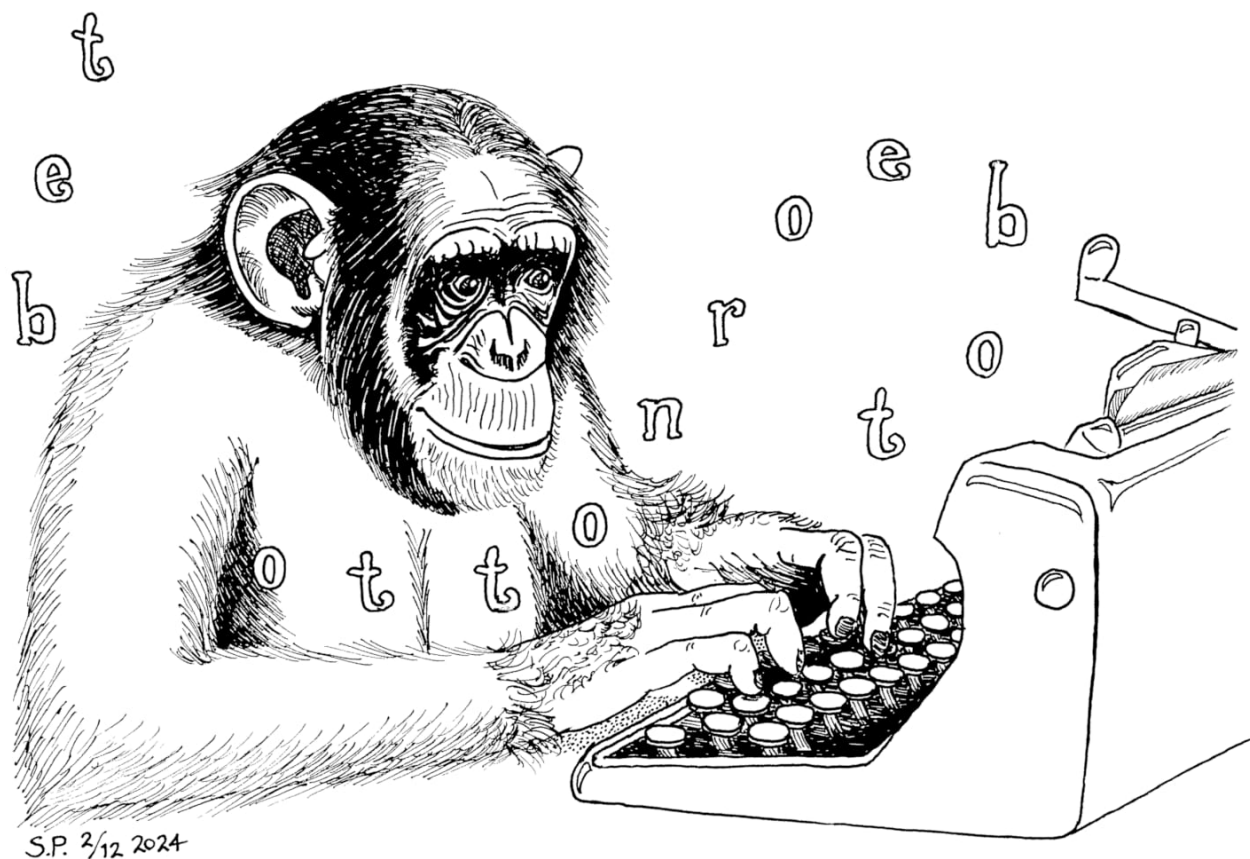

Illustration: Sandra Petojevic

1

Universum och dess tjatter och smatter är oändligt. Våra liv är däremot inte eviga. Oväsendet är utan slut, men våra dagar är räknade. Jag är en gammal man, snart ska jag dö. Ålderdomen har försämrat min syn. Mina ömma ben bär mig knappt längre. Resorna genom Apoteket har reducerats till korta turer i närområdet. Jag betraktar ändå, med samma häpnad och ömhet, miraklet när en ny apa sänks ner från taket till en plats som lämnats tom efter dess tidigare innehavares död.

Aporna skriker och protesterar vilt när jag tar deras skrivpapper för att göra upp eld. Men det är Universums lag: För att överleva så behöver vi människor äta och sova. Vi behöver värma oss från den kalla vinden som blåser i de oändliga svalgen i mitten av världen, de bottenlösa brunnarna. Aporna visar tänderna och grinar åt oss när vi stjälar av deras mat. Jag vet att det finns människor som dödar och grillar och äter aporna. Jag vet att det, i förhållande till Universums oändlighet, inte spelar någon som helst roll. Jag har själv däremot sällan ätit apa i mitt liv. Kanske förkortar jag apors liv genom att stjäla deras mat, så att allt går på ett ut. Jag vet inte. Antagligen är alla dessa reflektioner meningslösa.

Vi är varandra lika på ett nästan oändligt antal sätt, aporna och människorna. Vi har armar och ben, ögon och öron, tänder och fingrar. Våra kroppar är symmetriska kring en mittlinje och bygger på ental,

tvåtal och tiotal. Ett hjärta, två lungor. Tio tår. Vi verkar vara medvetna om, och uppmärksamma på, vår omgivning. Men vi är ändå olika, på sätt som inte heller går att räkna: Aporna sitter fjättrade på en och samma plats hela sina liv, medan vi människor är fria att färdas genom Apoteket i alla riktningar. Apornas språk, om det är ett sådant, består av vassa skrik, tjatter, smackanden och hackande på tangenterna. Vi människor talar däremot mjukt. Vi utformar avgränsade ord och meningar, omsätter våra tankar i ljud och sånger. Aporna är nakna, men håriga över hela kroppen. De har händer till fötter. Själva bär vi kläder och sandaler.

Det förefaller troligt att Universum sträcker sig oändligt långt i alla riktningar. Många har sökt världens gränser, men aldrig funnit dem. Anaximandros, den störste av våra upptäcktsresande, beskriver hur han färdas till områden där ljudet av apor och skrivmaskiner slutligen börjar mattas av, där alkov efter alkov med skrivpulpeter står tomma. Vinden från avgrunden kommer åt att viska ödsligt i övergivna vrår, oskrivna pappersark blåser omkring som vålnader. Anaximandros blir då säker på att han börjar närma sig världens ände. ”Snart nog kom jag ändå åter in i befolkade bygder igen,” skriver han sedan besviket i sina redogörelser. ”Folk talade annorlunda, men allt annat var konstant. Några visste att berätta om sjukdomar eller katastrofer som utplånat grannbygderna, så till den grad att till och med Apotekets distributionssystem av apor och apfoder verkade ha brutit samman.”

Det finns en drift hos några få av oss människor att resa långt. För merparten är det dock långt tryggare att röra sig i välkända trakter. Kanske är det någon instinkt hos oss människor, att vi ska välja ut och förälska oss i en bygd och sedan stanna där. Det finns inga landmärken eller utmärkande saker i vår värld, ingenting som särskiljer en plats från en annan. De små detaljer som ändå skiljer sig åt blir outhärdligt kära för oss. Ett trappsteg som har en liten spricka eller orenhet i stenen. En skrivmaskin där bokstaven ”A” har en defekt, som du lär dig urskilja på ljudet när apan slår ner just denna tangent. Vissa av oss tar sig för att själva försöka sätta prägel på en plats. Kanske genom att rista namn i stenväggarna, kanske genom att elda apors ben och rita avgudabilder i sotet. Kanske genom att vandra genom samma valv och samma trappor i generationer, så att klippan slits ner och bildar diken och hålvägar av tusentals fötters steg.

Anaximandros beskriver att resorna genom de tömda, övergivna bygderna skänkte en märklig blandning av frid, sorg och fruktansvärd rastlöshet. Tystnad och ensamhet inte är något som vår art är van vid eller skapad för. Anaximandros skriver: ”När apornas tjatter och smatter tystnar, då står vi där ensamma med rösten som finns inuti vårt huvud, snar att tala om för oss att vi ingenting förstår av Universums mysterier.”

2

Universum, som är Apoteket, består av ett oändligt antal schakt som löper nedifrån djupens oändlighet upp till höjdernas oändlighet långt ovanför oss. Avgrunderna kantas av ett oändligt antal våningsplan med vackra rum, gallerier uthuggna ur klippan, förbundna med spiraltrappor och valv så att hela Apoteket länkas samman både i höjddled och sidled. Rummen vetter ut mot avgrundernas tomhet och kanten är avskild endast av ett lågt räcke. Rummen är hexagonala och underbart symmetriska. I varje rum finns fem alkover med skrivpulpeter som var och en är försedd med en skrivmaskin. Det finns även två stora väggfasta skåp, varav det ena innehåller buntar med extra skrivpapper och reservdelar till skrivmaskinerna. Det andra skåpet är möblerat med ett slags bänk eller sovplats, tillräckligt stor för en människa att vila på, samt ett avtråde anpassat för människor. Varje skrivpulpet omgärdas av ett glest, lågt galler, som utmärker och avgränsar just denna skrivplats. Varje skrivplats är avsedd för en apa, som sitter fastspänd vid en hög pall framför sin skrivmaskin. Bojorna är så långa att de tillåter apan att röra sig runt skrivpulpeten, innanför det glesa gallret. Det händer att särskilt fysiskt aktiva apor snor in sig i sina bojor

och hänger där strypta när man återkommer till rummet. Sålunda föds hypoteser om att Universum inte är helt optimerat, och kan vara skapat av en mycket bristfällig demiurg.

Alla apor är av samma art. Ungefär hälften så långa som en normal människa när de står i upprätt ställning, även om de förefaller trivas bäst med att stå på alla fyra. Apornas päls är mörk och tjock när de är unga, nästan svart. Pälsen glesnar och grånar med åren. Deras huvuden sitter på en kort och robust hals. Ögonen är grå och fyllda av hat och misstro. Apornas livslängd är kortare än människornas. De flesta människor, om de inte råkar ut för någon olycka eller sjukdom, lever ungefär fem gånger så länge som den genomsnittliga apan.

Aporna har inga namn och de är mycket lika varandra. De flesta människor har däremot en egen identitet som särskiljer dem från andra människor. I alla fall är det så i alla bygder som kartlagts. Min egen identitet har dock börjat suddas ut. Det som förr var ett tydligt avgränsat "jag" känns inte längre särskilt viktigt. Andra åldringar säger sig också ha upplevt detta. Kanske är jag alla människor som levat, kanske är jag ingen alls.

Apoteket, som är Universum, har genom historien varit hem och källa åt ett oändligt antal hypoteser om tillvarons beskaffenhet. Dessa hypoteser har givit upphov till religioner och sekter, tabun och inkquisitioner, vetenskapliga skolor och paradigmen. Alla dessa företeelser liknar aporna: de kommer och existerar ett tag och sedan sjunker de undan och ersätts av nya. Det som nyss varit förbjudet blir plötsligt påbjudet. Jag har alltid fascinerats av de olika tabun som uppstår. I min ungdom var det totalt förbjudet att låtsas ge aporna namn, vilket i sig tyder på att det ännu längre tillbaka funnits hårdnackade traditioner att försöka namnge aporna. Jag minns ett tillfälle då en pojke kläddes av naken och piskades länge, innan han blodig och hudlös kastades över räcket ut i avgrunden. Någon hade hört honom kalla en apa vid namn. Idag skulle ett sådant brott mot traditionen på sin höjd mötas av himlande med ögonen och en fnysning. Aporna har inga namn, och det är fåfängt att låtsas. Grymheter och vansinnesdråp skänker, precis som andra liknande förströelser, några ögonblicks lindring från existensens fasor.

Världen, som kallas Apoteket, är full av oljud. Så här på ålderns höst är det inte bara min syn som blivit sämre. Även min hörsel börjar tacksamt nog grumlas. Världens ljud blir alltmer dova och avlägsna. Den tunna dörr som går att stänga om sovutrymmet i varje galleri stänger ute något lite av världens olåt. Tillvaron är ändå präglad av två konstanter som ingen undkommer: Den kalla vinden från avgrunden, samt det ständiga skrikandet och tjattrandet från ett oändligt antal apor som sitter fjättrade vid sina skrivmaskiner. Ibland kan ett mystiskt dämpat relativt lugn sänka sig över en bygd eller en trakt. Kanske när många apor av en slump sover samtidigt, och ingenting oroar dem. Men det räcker med att en enda apa börjar väsnas, kanske för att den vaknat upp ur en mardröm, för att alla apor inom hörhåll ska stämma in med skrik och tjut och bankanden på gallren och skrivmaskinerna. Vågor av outhärdligt oväsen fortplantar sig genom Universum. Om och om igen. Dessa vågor kan sprida sig och hålla i sig en livstid eller längre. Döden är enda sättet att få uppleva varaktig tystnad och frid.

3

Skrivmaskinerna består av en sinnrik, robust och nästan underhållsfri mekanism. Hävstänger kopplar de stora tangenterna, anpassade för apornas tjocka fingrar, till bokstavstyper som via ett färgband med bläck gör avtryck på pappersarken vid varje nedslag. Vid radbyte ger skrivmaskinen ifrån sig ett ljud som från en spröd klocka. Vissa apor intresserar sig inte alls för skrivmaskinerna, och skriver ingenting under hela sin livstid. Andra råkar, av en slump eller vid utbrott av ilska, vanvett eller lycka, hamra på eller sätta sig på tangenterna, och producera några få nedslag. Men det stora flertalet av aporna, efter att de av ren nyfikenhet pressat ner en tangent i sin ungdom, blir som hypnotiserade. Trots allt utgör skrivmaskinen en

stor del av deras begränsade värld. De förtrollas av ljudet av tangenterna, av bokstavstypernas dans längst ut på de spindelbenslika metallarmarna.

Vad vi vet är inget ark som en apa har skrivit likt något annat ark. I alla fall inte som någonsin hittats i Apoteket sedan universums början. Skriften förefaller vara helt slumpmässiga kombinationer av bokstäver och siffror. Någon gång, kanske en gång var tredje generation, dyker det upp ark med något ord eller kort sats som kan liknas vid begripligt språk. Det mysterium i världen som framkallat flest teorier, skolor och stridigheter, är naturligtvis vad det är som aporna skriver, och varför. Filosofer och forskare misstänker, antagligen med rätta, att denna fråga har bäring på tillvarons absoluta mening. Man säger att det finns tiotusen någorlunda trovärdiga förklaringar. Jag har inte tagit del av alla dessa skolors teser, men sett och hört tillräckligt för att bilda mig en uppfattning om vad som är möjligt att ta på allvar. Jag har en förkärlek för mångvärldsparadigmet. Det får mig att känna mig mindre ensam. Vår värld är bara en av ett oändligt antal skiftande universa som breder ut sig i tomheten. Det finns andra världar där skrivmaskinen inte alls existerar, eller där något annat slags apparat har tagit dess plats. Det finns världar där människornas och apornas roller är utbytta. Det är jag som tillbringar mitt liv fastkedjad vid skrivmaskinen, eller vid något annat slags helvetesmekanism. Kanske är det i själva verket den versionen av mig som är upphovsman till denna text. Det finns världar där inget av allt det som vi håller för givet existerar. Världar där allt består av trånga, förseglade grottor som för evigt ligger tysta och döda. Andra världar är fyllda av eld och dånande undergång.

Sålunda, enligt den skola som jag själv håller för mest trolig: Det är bara en fruktansvärd slump att vår värld, här och idag, kretsar kring just apor och skrivmaskiner, avgrunder och vind. Apornas texter förefaller viktiga, men det är bara en artefakt av vad vi kan se med vårt begränsade synfält. Vi låter oss luras av att slumpen har skapat en konstlad fixpunkt i vår tillvaro. Vi hade lika gärna kunnat leva i en helt annan värld, där inget av detta spelat någon som helst roll. Min åsikt ses som kättersk, men den är inte mer kättersk än de tiotusen andra ställningstaganden som har presenterats.

När en apas pappersark är färdigskrivet så åker det omedelbart ner i en smal springa och försvinner i ett slags förslutet rör borrar i klippan. Trots många försök har ingen brutit upp en sådan mekanism eller lyckats spåra de fullklottrade arkens slutdestination. Just denna återvändsgränd i vårt vetande har fått många tänkare att avfärda aplitteraturen och dess slutliga hemvist som någonting icke relevant. Jag är beredd att hålla med dem. Vissa saker ligger utanför det mänskliga intellektets omfattning och förmåga. Vår samlade kunskap om vad aporna skriver är mycket bristfällig. För att få tillgång till och inblick i texten, behöver någon finnas där precis när ett ark är färdigskrivet. För att kunna bevara texten behöver någon slita arket ur skrivmaskinens och apans grepp. Det handlar om några ögonblick, innan pappret försvinner ur världen. Många har blivit illa bitna när de sträcker sig in över gallret efter apskriften. Många skolor har uppstått kring vilka skrivpulpeter, vilka apor, ibland vilka hela bygder, som behöver bevakas för att fånga vad man tror är särskilt viktig apskrift. Människor har vallfärdat i stora skaror för att ta del av en enda apas produktion.

En annan omhuldad teori som folkgrupper slutit upp bakom sedan urminnes tider, är att aporna skriver fram Gud. Det kaotiska flödet av bokstäver är skapelsens virvlande vagga. De glesa strimmorna av förståelig text är en skapelse i vardande. Brottstycken av Gud blir till framför våra ögon. Det framläggs förstås tvivel kring dessa teser: skulle Gud verkligen vara det som blir slutprodukten av alla dessa ogudaktiga apors bristfälliga verk? Andra menar att vi inte ska blanda oss i vad Gud är eller inte är. Ytterligare andra menar att det som verkar oförståeligt i själva verket är en kod som beskriver Gud och Skapelsen in i minsta detalj. Vi har bara inte rätt nycklar till koden. Många, kanske alla, av de som förespråkar denna teori förvandlas med tiden till galningar. Deras vanvett solkar ner världen. Anaximandros berättar om sekter han möter på sina resor. De går ut i krig mot varandra i namn av de

olika kodnycklar och kommande gudar som de vördar och håller som sanna. Ingen av sekterna lyckas någonsin avkoda mer än några få ord här och där. Ingenting gör någonsin någonting mer förståeligt, allra minst Gud. Att apornas hamrande på tangenterna skulle vara något slags kod har dessutom motbevisats vid många tillfällen. Det är inte ett språk, utan något helt annat.

Många hävdar naturligtvis att bristerna i våra tolkningar beror på att vi inte ser ens en mikroskopisk bråkdel av de ark som har skrivits sedan evighetens början. Vissa tror ändå, och jag med dem, att eftersom Apoteket är oändligt, måste varje ark i sig innehålla helheten, omfamna hela oändligheten. Kanske bör man se distributionen av de olika tecknen som ett sorts topografiskt chiffer, som vi bara kan beräkna med verktyg som mer påminner om matematik. Eller så kan helheten enbart uppnås vid tidens omöjliga ände, då den sista av ett oändligt antal tangenter tryckts ner och verket utan början eller slut är fullbordat. Kanske är det då som Gud till sist reser sig ur askan efter världen.

En av Anaximandros efterföljare, en lärjunge vars namn har gått förlorat, hävdade i sitt oförstånd en helt annan hypotes. Vi behöver inte lägga någon vikt vid denna sägen. Jag nämner den bara som en kuriositet. Ett exempel på hur våra tänkare går vilse i tillvarons labyrinter. Enligt denna myt ska lärjungen under sina irrfärder ha stött på en eremit som framlevde sina dagar hopkurad som ett vikt pappersark under en apas skrivpulp. Apans frätande träck rann ner i eremitens ögon och förblindade honom. Eremiten berättade för den vilsekomne lärjungen om en dröm som satt världen i gungning. Drömmen handlade om hur han befunnit sig i ett rum som inte liknade den verkliga världens rum. Eremiten berättade att han i ett obehagligt ögonblick planterat en fruktansvärd idé i en annan av rummets besökare, en varelse vid namn Kolgomorov. I den här drömvärlden existerade dessutom ett osannolikt mellanting mellan apa och människa, som hade skrivit en stor mängd texter, vilka i sin tur beskrev andra drömvärldar. I drömmen kunde andra apmänniskor förstå det skrivna, och i sin tur iscensätta texternas innehåll så att nya världar skapades för en tid, avgränsade men verkliga. Ni hör: som i alla drömmar var eremitens konstruktion invecklad och undflyende, med många underliga lager. Vid första anblicken lyckas detta nästan dölja hypotesens osannolikhet. Eremitens skyddsling eller offer i drömvärlden, denne Kolgomorov, föreställde sig sedan en fruktansvärd och meningslös bild: *”Om ett oändligt antal apor gavs oändlig tid, skulle de utifrån slumpen återskapa just denna märkliga dröm-apmänniskas samlade verk.”* Detta skulle motsvara tusentals fullskrivna ark förståelig text i en enda obruten följd. Varenda människa som är vid sina sinnens fulla bruk inser att detta är omöjligt. Inte ens den längsta av alla möjliga oändligheter skulle räcka till för detta.

Enligt den vilseförda lärjungen viftade eremiten med ett gammalt smutsigt pappersark som bevis. Bland det övriga ap-språket på arket, hänvisade eremiten till en rad av ord någonstans i mitten av den oförståeliga texten. Eremiten menade att detta visade på att förlösningen hade inletts, då orden refererade tillbaka till en av drömapans mest kända skapelser. Eremiten hade haft lång tid på sig att brodera ut sin vansinniga tanke med påhittade detaljer, för att den skulle verka mer trovärdig. Utifrån detta hävdade han alltså att denna strimma text kunde kopplas till ett specifikt verk. Naturligtvis finns inte detta pappersarks existens bekräftad av oberoende källor.

Vad det gäller apskriften är världen för alltid ett mysterium, ett nätverk av teorier, drömmar och otydligt nonsens. Här och nu, däremot, är världen besynnerligt påtaglig och fysisk. Jag sitter på en bänk i ett undanskymt skåp och skriver dessa ord med en kolbit som jag vässat mot klippan, på pappersark stulna från de närmaste aporna. Jag har dörren på glänt ut mot rummet, och jag kan skymta en apa därute som misstänksamt stirrar hitåt från sin skrivpulp. Den vet att jag är här, och den hatar mig för att jag stjälar papper och mat. Min närvaro sänder vågor av ilska och oro genom våningsplanen. Apoteket blir alltmer avfolkat och aporna här är ovana vid människor. Om de inte varit fastkedjade skulle de slita mig i stycken. Metafysik är en sak, att bli illa biten av en apa och få bittet infekterat är en annan. Att bli gammal är att glömma mer än vad man minns. Eller som det ska ha beskrivits i den lögnaktige lärjungens historia:

att vara eller inte vara det är asdfklk dlasjdf 999999

Illustration: Lars Carlberg

Tecknens och tidens utvalda

av Tina Back

Illustration: Sandra Petojevic

Tokugawashogunatets 93:e år, årets 2:a månad /

Vägen från stationen i Kanazawa till Shomyoji-templet ledde genom en tät skog. De bara grenarna sträckte sig som svarta tuschstreck mot den grå himlen och trädstammarna var en gigantisk nåldyna av höga, strama kolonner. Bara ett och annat grönt barrträd bröt mot vinterfärgerna. Den smala slingrande vägen var lerig och hal. Mina träsandaler var leriga. Kall lera pressades upp mellan tårna varje gång jag satte ner foten och det var lika halt på vägen som på träsulorna under mina fötter. Det var inte bättre för mitt sällskap. Värre kanske. Jag hade valt en kortare stav än den jag brukade träna med, men jag hade iallafall stöd av den där vi klafsade fram. Hur staven fungerade som vapen var mer tveksamt. Jag hade fått kompromissa bort min räckvidd mot att dölja vem jag var; Chiyoko, en pank 23-årig osvuren samuraj inkallad som tillfällig livvakt. Ronin låter mycket farligare än osvuren samuraj, men min tillfälliga chef Mura hade rätt. ”Hon är ju inte ens en riktig ronin,” skrek han så spottet flög när de valt mig. Och då stod ronin ändå lägre i världsordningen än de kastlösa onämnbara.

Han hade inte fel. Det var skillnad på att undvika att svära trohet till släktens ledare med flit, en helt annan när ens ledare oväntat dog. Det var då man blev en utstött ronin, ett förgiftat vapen utan ägare och syfte. För vem kunde lita på en samuraj som svor evig trohet mer än en gång?

Men jag hade mina osvurna skäl. När min skröpliga gammelmorbror Hideki dog skulle kärnfriska gammalmoster Natsumi ta över som släktens äldsta och ledare. Hon skulle göra mig ett huvud kortare om

jag redan lovat tjäna Hideki. Hon var petig med sånt och jag är fäst vid mitt huvud. Jag har bara ett. Såvitt släkten anbelangar är jag fortfarande på resande fot bland de karga nordliga bergen i Akita-provinsen.

Leran smaskade blött och hungrigt efter staven när jag drog loss den. Jag valde den tyngsta staven av de som erbjöds och hoppades att det skulle räcka om vi blev överfallna

Fel.

När vi blev överfallna.

Jag sneglade på mitt sällskap. På tåget från Edo presenterade han sig som Isamu Funai. Jag var Chiyoko som hade samma resmål. Den stackarn visste nog inte ens om att han behövde livvakt. Det var allt, inget kallprat. Han öppnade det senaste illustrerade numret av *Hojos hjältar*. Isamu läste och jag läste över hans axel hela vägen till Yokohama där vi bytte linje.

Han var ett par år yngre, 16 eller 17, och lite kortare än mig. Hans indigoblå kläder betydde köpmansklass, längst ner i rangordningen av de som räknades, efter samurajer, bönder och hantverkare. Jackan såg ganska ny ut och Isamu verkade välskött. Ingen skit under naglarna, inga valkar i händerna. Hans tjocka glansiga hår satt i en nästan oanständigt prydlig knut på toppen av huvudet. En sådan där jag försöker få till, men aldrig lyckas med. Han torkade då och då diskret sin droppande näsa med en hopvikt pappersservett. Ordning och reda. Från en väletablerad handlarfamilj gissar jag och nu är jag nyfiken. Det är inte mitt första livvaksjobb. Men jobben brukar vara för de rika, mäktiga och hatade. Eller barn till de rika, mäktiga och hatade.

Jag sneglade på honom igen. Isamu behövde ingen påse över huvudet. Om det inte var för dem som gett mig jobbet skulle jag gissat att han var någon tungviktares unga älskare. En sådan där som tungviktares man eller fru eller andra älskare vill bli av med. Men Shoguns hemlighetsfulla specialenhet ägnar sig inte åt den sortens beskyddarverksamhet. Isamu är inblandad i något större, något viktigt för riket. Det kan inte finnas någon annan förklaring när Shoguns specialenhet lyder direkt under femte Shogun. De är de bästa bland de bästa.

Jag hade drömt om att kvala in som rekryt sen jag var liten, men dels tillhör min släkt alliansen som förlorade maktkampen för hundra år sedan och Shogunatet har långt minne, dels är min osvurna status ett tecken på min usla, opålitliga karaktär. Ingetdera är något specialenheten vill se i sina rekryter.

Och ändå ...

För några månader sedan räddade jag en av dem från ett bakhåll. På det hela taget gjorde jag en lysande insats, förutom den där lilla detaljen att jag var utklädd i en rekryts svarta sidenuniform med den scharlakansröda snodden över skärpet. Jag blev avslöjad. Med ett stålpipskaft pressat mot strupen fick jag lova att aldrig avslöja att det tagit agent Shimoda en hel dag att genomskåda mig. Men det måste vara därför jag är här. Shimoda såg mer potential än dålig karaktär.

Pulsen ökar och det bränner till av stolthet i bröstet. Ingen av mina ronin-bekanta har fått ett uppdrag av Shoguns specialenhet. Eller om de fått ett har de inte kommit tillbaka och kunnat berätta om det.

En uggla hoar. Jag halkar och landar på ändan i den kalla blöta lervällingen. Isamu flinar.

Det gick upp för mig att allt kanske är ett skämt. Specialenheten, Isamu – allt. Vem skulle vilja stoppa en obetydlig stadsgrabb som Isamu från att besöka det urgamla tempel-arkivet i Kanazawa? Och varför?

* * *

Shomyoji-templet ligger vid foten av tre små berg, sa de. Alldeles söder om Yokohama, bara någon timme från Kanazawa-stationen, sa de.

Bara någon timme blev tre.

De hade inte sagt något om att man var tvungen att följa vägen genom skogen, fortsätta längs den slingrande stigen uppför ett av de tre små bergen och sedan halka i leran nedför andra sidan. Inga berg är små i det läget.

Isamu snubblade. Han föll raklång i en lerpöl, hårknut, pappersservett och allt. Jag kan ha varit lite slarvig, men det var inte mitt fel att han snavade på staven.

Han reste sig ur pölen med mord i blicken. Lervälling droppade från läpp och haka. Jag stannade med fötterna brett isär, balanserad och redo, staven vägde lätt i handen. För lätt. Den var för kort och för lätt.

Isamu fintade, men jag gick inte på den.

Plötsligt skiftade något i hans blick. Han började slita i den mönstrade jackan. Den seglade förbi mitt huvud medan Isamu svor, hett och sammanbitet. Hans leriga händer ryckte i knuten på resdräktens blöta överdel. Mörka rinnande smutsränder rann över bröstet när han drog av den. Han hade ett brett band av solgult siden virat runt midjan. Kanterna av en rektangel under bandet syntes tydligt.

Isamu höll upp sina leriga händer. ”Ta den. Den får inte bli blöt.”

Jag hade torkat av händerna på kimonon efter att jag halkat tidigare. Inte så rena kanske, men torra.

Jag stack handen innanför Isamus bälte. Han drog in magen med ett kort, ljudligt andetag. Min hand var kall. Hans hud kändes brännhet trots lerbadet.

Jag drog upp en fuktig blå tygpåse med paketformat innehåll.

”Får jag veta vad det är?” frågade jag.

Bäst att kolla först. Shoguns bästa var noga med vett och etikett. För att inte tala om att följa order.

Isamu lyfte tjurigt den ena bara axeln till svar. Ett typiskt tonårs-ja.

Ett litet rött lackerat träetui med ett cirkelformat klanvapen inlagt i guld blänkte kallt i det vitaktiga dagsljuset. Jag kände inte igen det. Det var den vanliga cirkeln, men med bara två enkla tvärbalkar. Mina fingertoppar gled över det fina nätet av nästan osynliga repor i lacken. Etuiet var inte nytt.

En höks skri från skyn sände en varning nerför ryggraden.

Jag lyfte på locket ändå. En svag doft av mögel steg ur etuiet. I bottendelen låg en tunn fläckad bok med bleknat vävt omslag. Ryggen var omsorgsfullt bunden med rött bomullsgarn, ett par tecken på omslaget var handskrivna med utsökt kalligrafi i en sån där vårdslös handstil vanliga tjockskallar har svårt att läsa. Såna som jag.

Jag såg frågande på Isamu.

”Någon lämnade in den. Den låg gömd i ett lönnfack i ett skrin som någon pantade hos oss.” Isamu drog på sig överdelen och knöt banden. ”Inget kommer in utan att passera munken och saltet, men ...”

De hade missat boken.

Det satt en mer eller mindre försupen skallig munk eller nunna innanför en ring av salt hos alla seriösa panthandlare i Edo. Munken läste frid över föremålen som lämnades in och saltet hindrade eventuellt medföljande otur eller ondsinta andeväsen att följa med in i butiken eller klänga fast vid föremålen. Jag undrade om bön och saltbad kunde bota min medfödda otur? Det var värt ett försök när jag kom hem.

”Munken sprang iväg när han fick syn på boken”, sa Isamu. ”Jag öppnade den”.

En andra rysning rörde sig längs ryggen som ett kallt finger. Jag hatar sånt här.

”Den som läst mig bär mig hem till Shomyoji”. Isamu såg min min. ”Det står så på förstasidan”, sa han. ”Mamma säger att jag bara kan bli av med boken om jag följer instruktionerna”. Han vek undan med blicken.

Jag bläddrade i boken. ”Vilka instruktioner?” Efter första sidan var sidorna tomma.

”Boken var tom när jag öppnade den,” sa Isamu. ”Sen plötsligt började tecknen blöda ur sidan. Mamma sa att det betyder att boken valt mig. Jag måste följa bokens anvisningar. Om texten bleknar när vi når Shomyoji är jag fri.”

En levande bok.

Sagan vi alla hört som barn. Om de tre barnen till en länsherre som lät sig förvandlas till varsin bok för att kunna smugglas ur fästningen som fienden omringat. Men böckerna kom på avvägar och syskonen har försökt hitta varandra sen dess. Böckerna kunde belöna dig. Som alla sagor handlade den om allt hemskt som kan hända om man inte vet sin plats och lyder sina överordnade och sådant som står i förtrollade böcker.

”Och om texten inte bleknar?” sa jag.

”Då får jag en ny befallning på nästa sida”, sa Isamu.

Han plockade upp jackan och torkade av ansiktet med den. ”Jag är tredje barnet till en panthandlerska. Det är ingen större risk att boken behöver nån som mig annat än som bud.”

Det var svårt att avgöra om Isamu var lättad eller besviken. Jag förstod honom. Som femte och sista barnet hade jag stått längst ner i familjens rangordning. Där befann jag mig fortfarande. Ett annat skäl att befinna sig på okänd ort i avlägsna Akita dit släktbandens hierarki inte nådde.

”Varför är Shoguns specialenhet inblandad?” sa jag.

Isamu tittade förvånat upp. På ett ögonblick fylldes min mage av ett tungt illavarslande obehag. Han visste inte att han blivit utrustad med livvakt.

”Ge mig *Hojos hjältar*”, sa jag tvärt. Isamu måste hört allvaret i min röst. Utan protester tog han fram tidskriften ur påsen som hängde i bältet. Jag stoppade den levande boken i fickan och la *Hojos hjältar* i etuiet. Medan Isamu stoppade tillbaka etuiet under det gula sidenbandet ställde han tusen frågor.

Jag förklarade varför jag var där, vem jag var och vilka som anlitat mig.

Isamu fortsatte att fråga.

”Jag vet lika lite som du”, avbröt jag, ”men om du behöver skydd under resan och det går åt skogen, är jag en sån ingen saknar efteråt. Ju snabbare vi når arkivet i Shomyoji desto bättre.”

Vi sprang nerför berget.

* * *

En gång hade det buddhistiska Shomyoji-templet varit nära förbundet med shogunatet och blomstrat. Men det hade varit ett annat shogunat, lett av en annan klan. När vi klafsade in på det tomma tempelområdet i skymningen syntes det på byggnaderna att Shomyoji varit på fallrepet ett tag. Omgivna av skog och berg, inga gaslampor, ingen breddad väg som de resande kunde ta sig hit på. Dammvattnet under den gyllene bågformade bron var en tjock grönsvart soppa av växter som spred en doft av blöt röta. Färgen på väggar och pelare hade flagnat. Mossan hade bitit sig fast på de höga välvda stråtaken.

En hare spratt till vid trappan till huvudtemplet och försvann som ett streck in bland träden.

Jag höll ut staven framför Isamu.

Tystnade ekade.

”Inte ditåt,” sa jag dämpat. ”Var är arkivet?”

”Titta i boken?” sa Isamu.

Jag fiskade upp boken och slog upp den. Den andra sidan var lika tom som tidigare.

Isamu rörde vid boken. Blodröda eleganta tecken blödde genast ut på pappret, lika oläsliga som tidigare, åtminstone för mig. Jag hoppades att Isamu hade bättre läshuvud.

Han snurrade sakta ett helt varv medan jag stoppade tillbaka boken i fickan. Med mörk blick sa han, ”Fiender i templet. Vänner bortom bron. Spring.”

Vi sprang.

Ett ögonblick senare klapprade det av skosulor bakom oss. Många snabba fötter som dundrade nerför tempeltrappan. Jag tittade inte över axeln. Om de var bågskyttar ville jag inget veta. Ryggen kändes stor som en stadsport ändå. Ett lätt mål för en kvick skytt.

Vi nådde den välvda träbron över dammen. För en kort stund överröstade ljudet av våra träskor våra förföljares. När vi såg slutet på bron började den vibrera av alla tunga steg bakom oss. Hur många var de egentligen? De hade redan knappt in på vårt försprång.

Framför oss låg en stor solid byggnad av sten, mer som ett förråd än ett tempel. Mitt fram fanns en fyrkantig järnport. Porten slogs upp och en liten hoptorkad nunna vinkade otåligt åt oss att snabba på.

Vi galopperade uppför trappan och in genom öppningen. Bakom oss slogs dörren igen med ett brak.

Fyra rakade nunnor fick en tvärbjälke på plats. Skrik och slag hördes från andra sidan. Den lilla nunnan vinkade otåligt på oss igen. Isamu och jag följde henne andfått genom ett slags omöblerat förmak. Nunnan sköt en dörr åt sidan.

Jag drog efter andan.

Nästa rum var en stor hall som var öppen i mitten. Två våningar fyllda av höga hyllor fullpackade med böcker och skriftrullar. Eleganta trappor av stål ledde upp till nästa våning. Smidda räcken i böljande växtformer löpte som ett stålgirlangsstaket runt våningen ovanför. Det fanns inga fönster. Det mjuka gulaktiga ljuset kom från kupor av dimmigt glas fästa längs räcket och längs en stålvdajer nära taket. Hallen hade ingen av den förväntade fukten från de tjocka stenväggarna. Böckerna hade det torrt och bra här. Jag såg mönstrade rutor av stål i trägolvet. Centralvärme, oväntat i en gammal stenbyggnad som denna. Det måste finnas ett gigantiskt värmesystem i källaren, ett sånt som shogunatets ingenjörskår var världsberömda för. Femte shogun hade inte varit den förväntade arvtagaren, men de mäktiga har ofta en tendens att dö i förtid. När hans företrädare dog, hade femte shogun fått lämna sin litteraturforskning och sitt lärosäte och ta över ledningen av landet istället. Han kallades för Hund-shogun för att han startat hundgårdar för herrelösa hundar i Edo, men han älskade böcker också. Det såg ut som om arkivet var i trygga och generösa händer.

Nunnan pekade på en figur som väntade vid en rad av utsirade läsalkover i lackat svart trä i hallens mitt.

Isamu och jag ställde av oss skorna vid dörren. På pinsamt smutsiga fötter tassade vi in i arkivet.

Kvinnans rakade skalle glänste som om någon putsat den. Hon bar en enkel grå nunnekimono, men obin runt midjan var av tjockt glänsande siden, ljusblått som en sommarhimmel. Arkivets föreståndare. Vi bugade oss djupt. Hon kikade kyligt på oss genom ett par linser i en silverbåge som satt fastklämd på näsan. Det dröjde en evighet innan hon gav oss en avmätt nick.

Hon sträckte fram handen med den mjuka handflatan upp.

En order, inte en förfrågan.

Isamu drog fram påsen under sidenbandet. Han tog etuiet ur påsen och räckte artigt över det med båda händerna och en djup bugning.

Jag höll andan. En blick från föreståndaren fick en ung nunna att komma springande med böjt huvud. Föreståndaren gav etuiet till nunnan som försvann lika snabbt som hon dykt upp.

”Ni får stanna över natten. Ni är säkra här. Vi har signalerat efter förstärkning, men de kan inte komma när det är mörkt. Det dröjer till i morgon”. Hon nickade mot nunnorna som samlats i dörröppningen bakom oss. ”Följ dem. De ordnar med bad, mat och sängplats”.

Vi tackade och bugade oss.

Vid dörren till förmaket var ett klanvapen inristat i bjälken. Det var övermålat.

”Det är samma som på etuiet”, viskade jag till Isamu. ”Jag känner inte igen det. Vet du?”

”Ashikaga”.

Namnet på klanen som styrde det tidigare shogunatet. Jag fick den där sjunkande känslan i maggropen igen. Känslan av att jag fastnat i ett spindelnät av tusen trådar och varje rörelse gjorde situationen värre och faran större.

Två nunnor ledde oss nerför en stentrappa, två nunnor gick efter oss. Det var skumt och luften var mättad av källarkall fukt. Jag höll staven redo. Jag hade läst om förrädiska ninjanunnor i ett annat nummer av *Hojos hjältar*.

De ledde oss genom en korridor med högt i tak. Vi passerade under en rad mörka uråldriga tvärbjälkar tills en dörr blev synlig. Nunnan i täten sköt den åt sidan och bugade sig. Denna kalla fukten pressades undan och en klibbig vägg av varm ånga mötte oss. Innanför dörren fanns ett upplyst modernt bad med kranar, tvättlappar och låga sittpallar staplade på höjden. Ett aggregat i glänsande metall var fäst på väggen. Rör löpte som ett ormbö under taket. I mitten stod ett ångande träkar som hade plats för säkert tio pyttennunnor samtidigt.

”Tvätta av er. Det ligger ett rent ombyte på hyllan. Ring i klockan när ni är klara”. Hon pekade på en mässingsklocka som hängde i en snodd vid dörren.

Nunnorna sköt igen dörren och lämnade oss.

”Varför gav du dem inte den riktiga boken?” väste jag.

”Varför sa du inget?” väste Isamu.

Varför hade jag inte sagt nåt? ”Mitt uppdrag är att skydda dig, inte lägga mig i vad du gör”, muttrade jag.

”Jag ville först se om boken är färdig med mig”.

Det ville jag med.

Jag gav boken till Isamu. Han öppnade den och en ny sida fylldes av blödande tecken.

”Lämna badet, gå tolv steg efter staven”, sa han.

Staven? Det fanns så många andra, bättre ord. *Krigaren, livvakten, samurajen*. Vad visste en möjlig, gammal bok? Jag började klä av mig.

”Vad gör du?” sa Isamu förfärat.

”Det står inte att vi måste gå med en gång. Jag tänker bada först.”

Isamu protesterade, men jag ignorerade honom. Medan jag sköljde av mig och skrubbade tvål mellan tårna och i håret, klev han ur sina kläder och gjorde detsamma. Det hade varit en lång dag. När jag sjönk ner i det varma vattnet i karet kändes allt bättre. Jag la en ren tvättlapp över huvudet och dåsade belåtet.

Rena och iklädda varsin grå nunnekimono tog vi på våra ordentligt avtvättade träsandaler igen. Jag tog ett hårt tag om Isamus handled när han sträckte sig efter klocksträngen. ”Det stod inget om att ringa i klockan”, sa jag, ”du har dina order.”

Han nickade.

Jag sköt upp dörren och väntade på att ögonen skulle vänja sig vid mörkret i korridoren. Isamu stod tätt bakom mig. Jag såg ingen, hörde inget och kunde inte känna att någon låg i bakhåll. Jag höll staven parallellt med golvet, redo för allt. Med en suck började jag gå tillbaka mot trappan. Ett steg, två steg, tre ...

Det där med tolv steg störde mig. Varför var det så exakt? Hade fienden lagt en fälla som jag skulle trampa på? Var det något lurigt med golvet?

Vinddraget kom försent. Taket. Fienden hoppade från takbjälken och landade på mig som en säck med sten. Ett slag mot pannan fick mig att se stjärnor.

Fienden hade fått en mjuk landning. Han – det var en stor klump till man – var blixtnabbt på fötter. Den förkrossande tyngden mot bröstet lättade. Mannen jagade Isamu tillbaka mot badet.

Jag kravlade på fötter och famlade efter staven. Jag fann den och rörde mig segt mot Isamu. Väggar vinklade, golvet gungade under fötterna, huvudet bultade.

Lamporna i badrummet slocknade plötsligt. När jag nådde dörren såg jag Isamu och mannen röra sig på var sin sida om karet.

Isamu var oskadad. En våg av lättad sköljde över mig.

Den slutade tvärt när mannen drog sitt svärd.

Det är ett speciellt ljud. En stålklinga liksom ringer en varning när den lämnar skidan. Det är alltid ett dåligt tecken att vara så nära att du kan höra det.

”Ge mig boken”, sa mannen. Hans röst matchade svärdsbladets.

Isamu skakade på huvudet.

Mannen fintade åt höger, Isamu svarade med en motrörelse. De rörde sig ett halvt varv runt träkaret och jag kunde skönja mannens ansikte. Han var lång, bred och vältränad, äldre, kring fyrtio. Säkert mer än dubbelt så tung som jag. Fullt utrustad med ett långt och ett kort svärd, sådana som alla svärds kämpar struttar omkring med. Men värst av allt, han bar en svart lapp över vänstra ögat och håret hängde som en tung, svart svepning nästan ner till midjan.

Jag visste vem han var och modet började läcka i magen. Keihin-san, Ashikaga-klanens eget blodtörstiga favoritvapen.

Jag saknade plötsligt min vanliga långa, tyngre *bo*-stav så händerna värkte. Räckvidd var allt mot en överlägsen motståndare. Men det var inget att göra åt. Jag hade ett uppdrag.

”Han kan inte ge dig den. Inte förrän boken slutar tala till honom,” sa jag.

Keihin blängde på mig och fnös.

”Jag skulle gå tolv steg före”, sa jag. ”Så att Isamu skulle hinna tillbaka hit innan du hann ikapp. Det var så det stod.”

Jag letade efter ljusvredet till lamporna. Där. Något hårt och knöligt i höjd med skulderbladet.

”En levande bok talar inte till en köpmansson”, sa Keihin.

”Den talar till mig”, sa Isamu. ”I blod”.

Jag vred på ljuset och måste blinka.

Keihin var mitt i ett språng, på väg över karet. Det fanns inte en chans att stoppa honom. Staven lämnade handen innan jag format tanken. Den träffade Keihin i ryggen. Den stoppade honom inte, men ena foten slog i kanten på karet och svärdshugget missade Isamu.

Isamu sprang mot mig. Keihin var redan efter honom. Jag klev i vägen och höll upp boken. ”Se själv!” skrek jag.

Allt stannade upp. Jag såg svärdseggen blänka så nära mitt ansikte att varje liten rispa syntes i bladet. Doften av tvåll fyllde rummet. Den varma ångan i luften kändes som en smekning mot kinden. Senorna stramade i Keihins hand. Han hejdade rörelsen. Svärdsbladet sjönk.

”Vem är du?” frågade han.

”Chiyoko, osvuren samuraj.”

”Inte du,” sa Keihin surt. ”Du”, sa han och pekade med svärdet mot Isamu som tvekade i dörröppningen.

”Isamu Funai, tredje barnet till en panthandlerska i Yoshiwara”, sa jag. ”Han står under mitt beskydd.”

Keihin drog på munnen på ett irriterande vis. Visst, jag var obeväpnad och underlägsen, men jag talade sanning.

”Kom lite närmare, Isamu Funai, tredje barn”, sa Keihin.

”Stanna där du är”, sa jag till Isamu.

”Men vi behöver ta reda på bokens nästa befallning”, sa Keihin lent. ”Hur ska vi annars veta vad boken vill? Om boken talar till dig låter jag dig leva.”

”Du ser ju texten”, försökte jag.

”Ni kan ha skrivit dit den. Om boken talar när han rör vid den låter jag er gå.”

Isamu suckade.

Han gick fram till mig och rörde vid bokens nästa tomma sida. Alla tecken bleknade bort.

Keihins grepp om svärdet skiftade.

”Boken talade”, sa jag. ”Den sa att Isamu är fri.”

Keihin ignorerade mig. ”Vem är du egentligen, Isamu Funai? Och vem är det du är lik?”

”Här, ta boken”, sa jag.

Keihin tog boken med sin lediga hand, men hans blick förblev fastnitad på Isamu. ”Funai”, sa han tankfullt, ”varför känner jag igen det namnet?”

”Boken,” viskade Isamu.

Två tecken bröt fram i blod under Keihins tumme. Håret reste sig på mitt bakhuvud. Keihin lyfte boken och stirrade förundrad på sidan. Han lät svärdet glida ner i skidan och stoppade boken innanför kimono.

Keihin bugade avmätt i min riktning och gick mot dörren. Han var så snabb att dra med sig Isamu.

Keihin pressade honom mot väggen med ett enhandsstruptag. Jag hann bara ta ett steg mot dem innan han hade sitt korta svärd redo i andra handen och höll det i höjd med min hals.

Keihin studerade Isamus ansikte på nära håll. Plötsligt släppte han strupgreppet. Keihin lyfte handen och strök med ett finger från Isamus välformade ögonbryn nerför hans mjuka, fortfarande skägglösa kind. Keihin sänkte svärdsarmen utan en blick åt mitt håll. ”Hälsa mamma att vi är kvitt”, sa han.

I nästa ögonblick var han borta.

”Vad då mamma?” sa jag till Isamu.

Isamu skakade på huvudet. ”Det måste varit boken”, ljög han.

”Såg du vad det stod?”

”Fly”.

* * *

Vi satt på tempeltrappan på arkivföreståndarens order, omgivna av viskande nunnor. Solen hade just fått fäste och de sista av gryningens dimstråk slank bort vid skogsbrynet. Det fanns inga spår av styrkan som jagat oss igår.

En hare smög fram. Jag fick för mig att den stirrade på just mig med sina bruna klipska ögon. Eller om det var den blålila plommonstora bulan på min panna som intresserade den. Haren rynkade nedlåtande på nosen och skuttade iväg.

En av nunnorna pekade mot den gråvita himlen. En nattsvart oval närmade sig. Den blev större och större. Jag kunde snart urskilja de tre gyllne stiliserade stockrosbladen i Tokugawas klanvapen. Shoguns luftskepp var mer imponerande än förra gången, men det berodde säkert på att sist jag sett det på nära håll hade jag varit upptagen med att desperat klamra mig fast vid skeppets landgång medan hela Edo bredde ut sig under mig.

Gårdsplanen var inte stor nog att landa på, så skeppet parkerade i höjd med de kala trädkronorna rakt ovanför det öppna området mellan de många tempelbyggnaderna.

En gyllene spiralformad trappa fälldes ner, lite som en hägers eleganta ben. En kader från Shoguns specialenhet rann som en svart sidenbäck nerför spiraltrappan.

En tagg av avundsjuka stack till. Jag skulle göra vad som helst för att få vara en del av Shoguns maskineri av elitsamurajer.

Isamu och jag gick för att möta shoguns bästa som ordentligt radat upp sig. Arkivföreståndaren trippade bredvid oss.

Min tillfälliga uppdragsgivare Mura – han med ”Hon är ju inte ens en riktig ronin!” – blängde bistert. Blänger gör alla i specialenheten, men Mura hade det där lilla extra i sitt bistra. Uniformen, svart sidenkimono och brett svart sidenbälte med den scharlakansröda snodden ovanpå som enda dekoration, gjorde honom nästan mytiskt imponerande i mina ögon. Shimoda stod på hans vänstra sida, också i full uniform förstås. Hennes ärrade hand låg med vårdslös arrogans på svärdsfästena vid sidan och mina kinder hettade till. Hon ser ut som krigarna i hjälteserierna, lång och snygg och farlig. Jag stampade på pirret inombords tills det föll ner på rygg och spelade död.

Vi föll på knä i den djupaste bugning vi kunde med händerna utsträckta framför oss och ansiktet mot marken, medan arkivföreståndaren hade rang nog att fortsätta stå. Hennes bugning var alarmerande djup ändå, så djup att jag anade att det snart skulle komma ursäkter som kunde rikta uppmärksamheten åt mitt och Isamus håll.

Jag försökte snegla upp mot dem. Det sved till i pannan där Keihin slagit mig. Jag är sällan i mer än presentabelt skick. En fet bula i pannan hjälpte inte.

Arkivföreståndaren hälsade specialenheten välkommen.

Mura skällde sina artigheter till svar. Han befallde oss att sitta upp. Isamu och jag kom snabbt upp på knä, våra huvuden ödmjukt böjda, våra blickar sänkta.

Arkivföreståndaren sträckte fram det röda lacketuiet med båda händerna och en bugning.

Mura öppnade etuiet. Han betraktade innehållet. Han tog verkligen tid på sig. Han sa inget, till slut bara vinklade han etuiet mot arkivföreståndaren så att hon kunde se det bjärta omslaget på *Hojos hjältar*.

Hon blekande.

Jag höjde diskret handen.

Shimoda slöt ögonen som om hon fått ont någonstans och hennes hand slöt hårdare om svärdsfästet.

Mura lyfte ett drygt ögonbryn och gav mig tillåtelse att tala.

”Boken talade till Isamu. Av respekt för boken bytte vi ut den tills Isamu fått en avslutande befallning.” Jag härmade en rekryts andlösa sätt att ryta fram information till sin överordnade. ”Igår kväll i badet gav boken Isamu en ny befallning: Lämna badet, gå tolv steg efter min stav. Vi blev överfallna.”

Jag förklarade att det var bara tack vare att vi följt instruktionen som Isamu var vid liv.

Isamu lyfte diskret handen. Han fick tillstånd att tala.

”Det är sant. En man med ögonlapp och svärd jagade mig.”

”Det var Keihin-san”, sa jag. ”Han var ute efter boken”.

”Keihin-san”. Min uppdragsgivare skrattade. ”Om ni talade sanning skulle ni vara döda båda två.”

”Chiyoko räddade mig. Först med staven och sedan genom att distrahera honom”, sa Isamu och berättade vad som hänt.

”Boken blev blank och släppte dig fri, men istället fick Keihin en order att fly när han rörde vid boken?” sa Mura. Han lät inte övertygad.

Isamu nickade.

”Arkivföreståndaren hade redan larmat er och ni var på väg,” sa jag. ”Om boken ville vidare var Keihin det bästa valet.” Jag lade till en ödmjuk bugning.

”Varför var Keihin efter boken?”

”Etuiet kanske kan ge en ledtråd?” sa jag oskuldsfullt. Om de fick vittring på Ashikaga-klanen skulle de tappa intresset för vad som hänt här och förhoppningsvis ha överseende med en viss klumpig livvakt som gett bort en mytomspunnen bok till en av fiendesidans mest fruktade.

Mura stoppade etuiet innanför uniformen. Han skällde en order. Specialenheten lystrade. De följde honom tillbaka till spiraltrappan och började marschera upp för den.

Jag andades ut.

Det var över. Men ...

”Kan vi få lift tillbaka?” ropade jag efter dem. ”Hallå? Om det inte är för mycket besvär?”

Högre upp i trappan stannade Shimoda till. Hon traskade motströms ner till de första trappstegen och väntade.

Jag tog tag i Isamus handled och sprang som en besatt.

Spiralstegen började stiga mot skyn. Jag sprang de sista stegen och hoppade ombord. Med ett bra tag om det vibrerande metallracket drog jag upp Isamu.

Vi följde Shimoda uppför spiraltrappan medan mer och mer av trappan vreds tillbaka in i luftskeppet ovanför oss till hårda metalliska knäppar från maskineriet. Vinden slet i kläderna, de vassa kala trädskronorna sjönk bort med marken under oss och jag kände suget i maggropen.

Jag hatar höjder.

Vi fick order att sitta precis innanför den dragiga dörren. Isamu och jag hackade tänder hela vägen tillbaka till Edo. Specialenheten släppte av oss vid Nihonbashi-stationen, nära stadens hjärta.

”Synd att du förlorade boken”, sa Shimoda till mig som avsked. ”Men inte många överlever ett möte med Keihin-san.”

Beröm? Jag blev så förvånad att jag snavade på min stav och landade i en charmlös hög nedanför landgången.

Isamu hjälpte mig upp. ”Du gillar henne”, sa han.

Jag rodnade. ”Jag vill bli en av dem, men varje gång jag fått en chans att imponera på dem slutar det så här”, sa jag dystert och borstade av mig. ”När allt kommer omkring är jag bara en lång dum tjej som kan svinga en hård stav.” Jag nickade mot det svarta luftskeppet som gled bort ovanför våra huvuden. ”Det där är bara drömmar jag borde växt ifrån för länge sen”.

”Boken kommer snart tillbaka till mig”, sa Isamu. ”Fråga mig inte hur, men jag kan ordna det.”

Han talade sanning.

Jag var lika nyfiken som Keihin nu. Vem är du egentligen, Isamu Funai?

Istället frågade jag varför han ville ha tillbaka den farliga boken.

Han ryckte på axlarna. ”Jag drömmer om att göra vad jag själv vill. Det verkar inte gå över. Jag vägrar vara lydigt tredje barn i panthandeln hela livet”, sa han. ”Så när boken dyker upp och jag behöver en livvakt igen, kan du få en ny chans att imponera på dem.”

Det säger sig självt att jag var dum nog att säga ja.

Slut

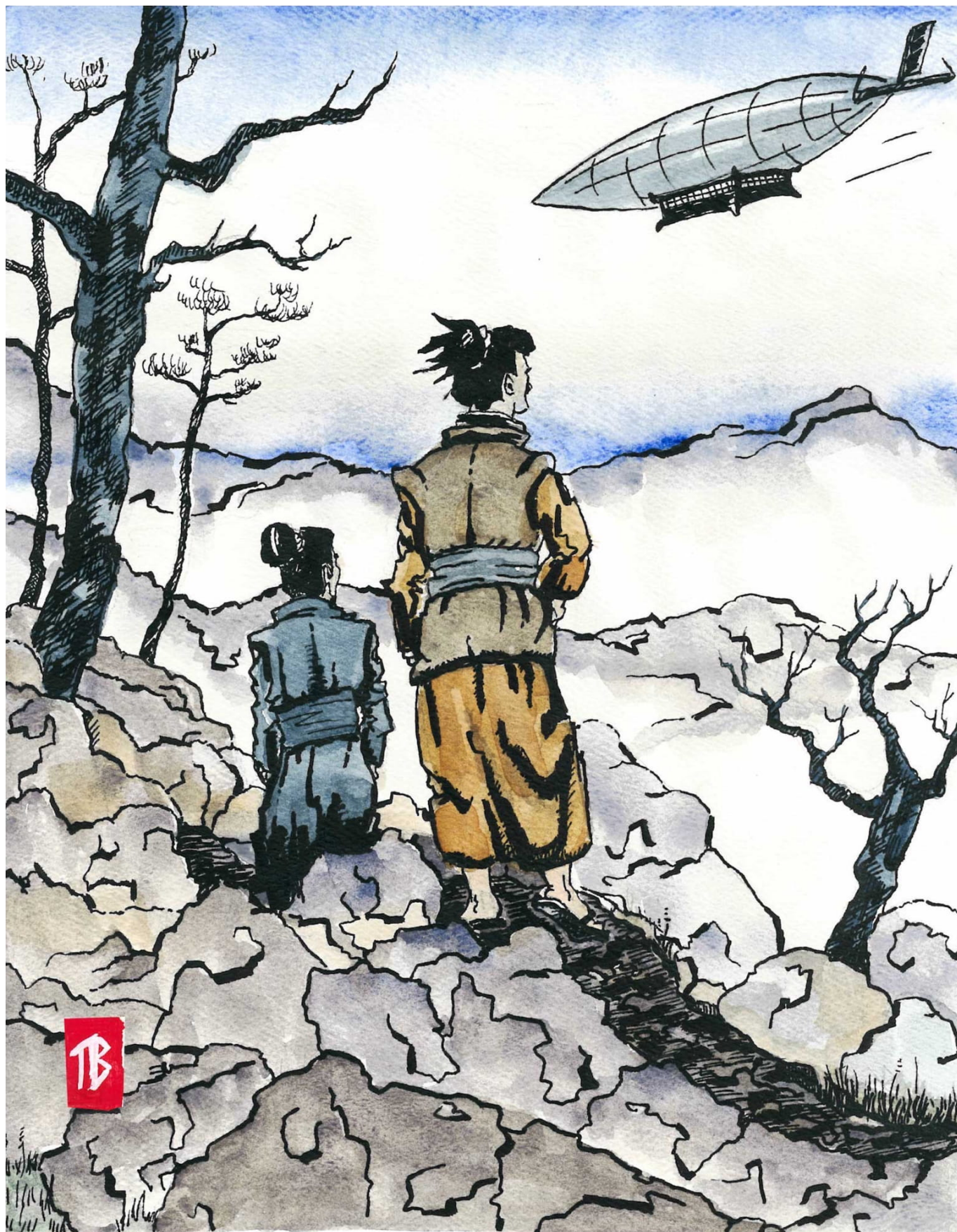

Illustration: Tina Back

Undervattensarkivet

av Ellinor Romin

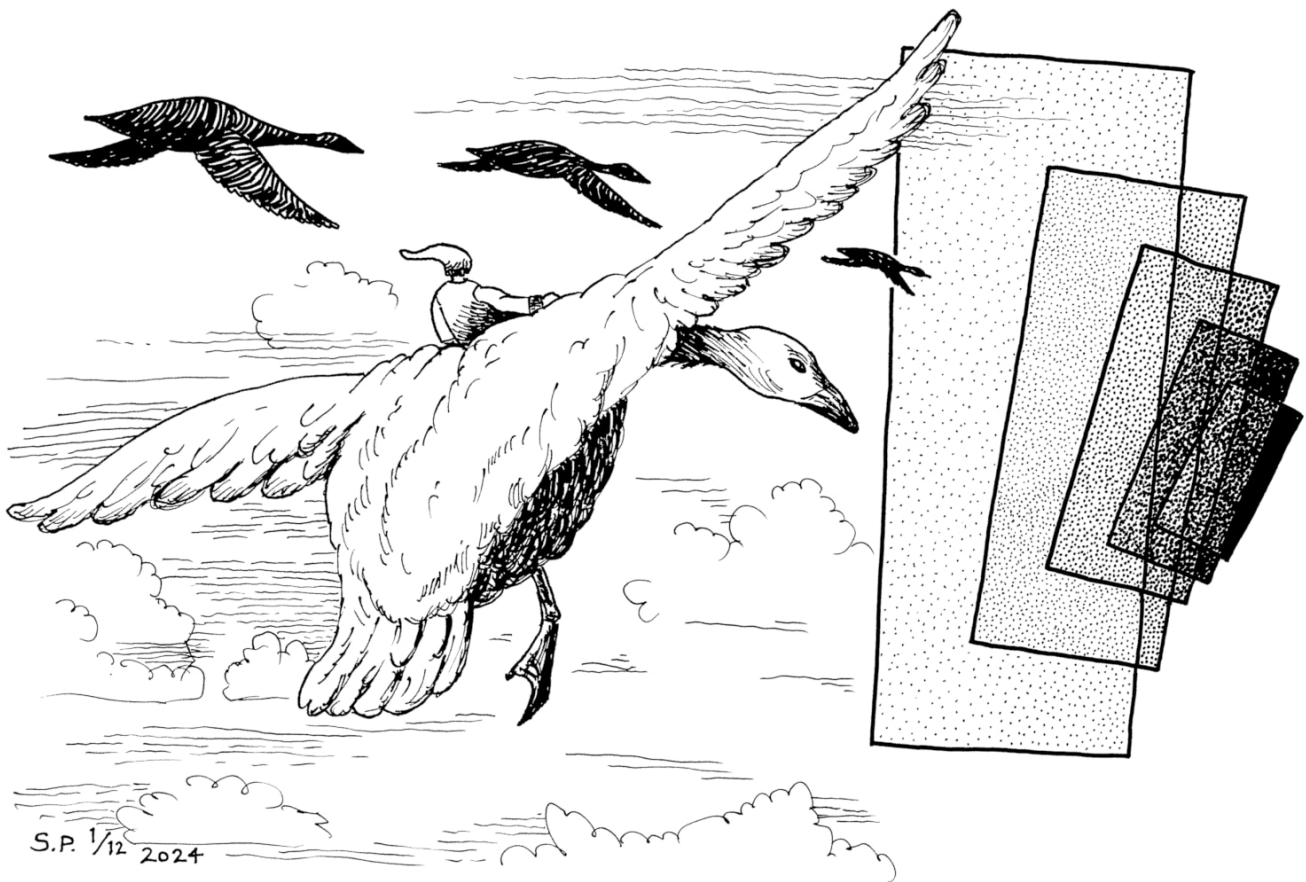

Illustration: Sandra Petojevic

Det första som slår mig är lukten.

Mögel, ekar Agnes röst från igår. Trots mina ansträngningar att hålla god min råkar jag rynka på näsan. Förmodligen ser jag ur som ett troll. Det kanske är passande.

Framför mig står en gubbe. Besättningsmannen som visade mig vägen hit presenterade honom som *Arkivarien*. Inget namn, ingen ålder.

Jag undrar lite förstrött om han ser äldre ut än han är, eller om han är äldre än han ser ut. Hans hår är vitt, men han är inte speciellt rynkig. Jag skakar hans hand motvilligt.

Han ler åt mig, och jag undrar om inte våra tappra försök till leenden bara är spegelbilder av varandras missnöjda grimaser. Ingen av oss tycks speciellt nöjd över min närvaro.

Agnes är nog och testar dykardräkter just nu. ”Jag visste inte ens att arkivet låg kvar!” sade hon igår när våra uppdrag offentliggjordes. ”Jag trodde att det bara var en skröna för att skrämma barn.”

Ärligt talat hade jag också trott det. Jag hade hört talas om arkivet, men trott att det rivits för att göra plats åt annat. Vi är under vatten, trots allt, och utrymmet är begränsat. Det behövs hela tiden mer plats för mat, fynd från dykningarna, kläder ... vad som helst, egentligen, som inte redan går att lagra i läsaren. Ändå står jag här nu, i ett fullt existerande arkiv, omgiven av potentiellt mögel. När besättningsmannen ledde mig genom korridorerna på vägen hit var jag på väg att tro att han skulle öppna en hemlig dörr och kasta ut mig i havsdjupet, men sådan tur hade jag inte.

Läsaren innehåller ju en karta över ubåten. Ändå har jag helt missat att det skulle finnas ett arkiv.

Jag vet ju att det är få förunnat att bli en dykare. Alla kan inte vara bland dem som får ta sig ut till den gamla världen för att utforska eller leta efter relikier. Men jag har alltid trott att om jag inte kunde bli dykare, skulle jag kunna få uppdrag som skeppskock, kanske städare. Maskinist, om jag hade riktig otur.

Att jobba med en gubbe som tydligen ska visa mig hur böcker förvaras fanns inte i min världsbild. Som om det inte bara är att låta böckerna ligga där de ligger.

”Lycka till!” säger besättningsmannen (är det skadeglädje, eller är jag bara paranoid?) och jag muttrar något ohörbart tillbaka.

* * *

Den första veckan går långsamt.

Eller inte ens långsamt; den rör sig inte alls.

Varje morgon vaknar jag och tar mig nedför alla skeppets olika sektioner och korridorer, och varje dag undrar jag om jag inte vandrar mot min egen grav. Arkivet är som ett eko av den gamla världen, men inte på ett inspirerande eller romantiskt sätt, utan bara på ett sätt som gör mig tacksam att tekniken tagit oss långt, långt ifrån den.

”Det brukade finnas bibliotek och arkiv i varje stad”, säger gubben. Jag har inte ens frågat. Han försöker väl bara hitta på någonting att säga medan jag dammar av böckerna och kämpar för att andas in så lite av mögelluften som möjligt.

Ändå tittar han uppmärksamt på mig, som om han förväntar sig att jag ska svara.

”Skönt att vi har läsaren nu”, häver jag ur mig till slut.

Jag menar det. Alla ombord har varsitt exemplar av alla arkivets böcker bara genom en platta i fickan. Det måste väl ändå vara bättre än det här?

Men gubbens blick går från förvåntansfull till uppgiven, och jag får ett ovälkommet sting av dåligt samvete.

Han läser under rasterna. Och då menar jag inte i läsaren – den brukar jag också klicka mig runt i när jag är uttråkad – utan han väljer *med omsorg* en av böckerna från arkivets alla hyllor, som han sedan sätter sig med. En fysisk bok, alltså. Jag förstår inte hur han orkar.

Dagen innan min första lediga dag får jag nog. ”Varför läser du ur de där?”

Min röst är fylld med mer avsmak än jag själv är beredd på. (Till mitt försvar: *någonting* är det ju som luktar mögel.)

Gubben tittar upp på mig, förvånad att jag ens sagt någonting. ”Den här?” Han håller upp sin fysiska bok.

Han kanske *är* yngre än han ser ut, trots allt. Hans röst låter inte alls gammal, och hans rörelser antyder inga av de smärtor som de äldre vanligtvis klagar på.

”Du har ju redan alla böcker i läsaren!” säger jag. Jag vet att han *har* en läsare. Jag har sett honom plocka fram den då och då för att anteckna någonting.

”Ah.” Han nickar lugnt. Sedan återgår han till sin bok utan att svara på frågan.

Jag får en stark impuls att välta en av hyllorna jag dammar bara för att se vad som skulle hända, men liksom alla möbler på skeppet är de fastkilade i golvet. De går att rulla fram och tillbaka med ett hjul i sidan, men inte att välta.

* * *

”Vi har övar på att tryckutjämna!” säger Agnes när den första veckan är avklarad. ”Och hur man simmar ordentligt med dykardräkterna!”

De har inte gjort några upptäckelser ännu, men de brukar inte komma förrän andra året, tydligen. Jag förbereder mig redan mentalt för avundsjukan.

”Och vad har *du* upptäckt?” frågar hon. Jag kan inte bestämma mig för om hon retas eller bara inte riktigt vet vad en arkivarie gör. Jag klandrar henne inte; för en vecka sedan trodde ingen av oss att det var ett riktigt jobb.

”Böcker”, muttrar jag.

Hon väntar på att jag ska fortsätta, men jag har ingenting att tillägga.

”Om jag får fråga”, säger hon lite försiktigt, ”vad är *poängen* med alla de där böckerna? Vi har ju läsaren.”

Jag suckar och skakar på huvudet. Jag har själv undrat, men dragit mig för att fråga igen.

”Berätta om den gamla världen”, ber jag istället, tyst, som om världen utanför är en hemlighet som alla känner till utom jag. ”Hur är den?”

Agnes skiner upp. Egentligen ville hon väl inte fråga om mitt jobb, utan mest prata om sitt eget.

”Den är magisk!” säger hon med så mycket förundran i rösten att jag undrar om hon förberett det här talet hela veckan. ”Solen når ner till byggnaderna, så man ser allt! Och det har börjat växa sjögräs i husen, och det finns små organismer som äter av metallen, och fiskarna ...”

Sedan hejdar hon sig och ser lite skamsen ut. Det är ju en tragedi egentligen.

Det var vår värld en gång i tiden, även om Agnes och jag aldrig levde i den. Vår föräldrageneration var barn när vågen kom och täckte allt med vatten. Bara de rikaste fick plats på skeppet. Vi är några hundra här som lever vidare under vattnet. I den gamla världen levde miljoner.

Alla som vuxit upp på skeppet drömmer om att bli dykare. Det är dykarna som får komma ut, som fortsätter att upptäcka världen utanför. Jag visste att det var en liten chans att jag skulle bli en av dem. Men var jag tvungen att hamna på *arkivet*?

* * *

Den kommande tiden går lika långsamt. Jag börjar undra om det är såhär resten av mitt liv ska vara. Agnes berättar att dykarna börjat simma friare. Vissa gör kullerbyttor i vattnet, andra tävlar om hur länge de kan hålla andan.

”Är inte det farligt?” frågar jag.

”Jo”, säger Agnes. ”Det är ju det som är *poängen*.”

Och jag? Jag dammar.

Jag slutar göra mitt missnöje till en hemlighet. Arkivarien bryr sig inte. Han bara läser, medan jag muttrar och nyser så fort ett dammoln attackerar mig.

”Läser du mycket?” frågar Arkivarien en dag. ”I din ... apparat.”

Jag glor på honom. ”Min *apparat*?”

”Din bokplatta?”

”Min läsare.”

”Ja.”

Det är första gången under mina veckor i arkivet som jag faktiskt är nära till skratt. ”Faktiskt inte. Eller, jag plockar fram manualen ibland och kollar på kartan. Men det gör ju alla.”

Manualen är den överhängande instruktionsboken för alla ombord. Om man glömmer något står det i manualen. Självt bläddrar jag sällan mycket längre än till kartan på första sidan.

Nu ångrar jag plötsligt att jag inte läst mer, men så blir jag irriterad igen. Ingen i min generation läser mer än vi måste. Varför skulle jag vara annorlunda?

”Minns du vågen?” frågar Arkivarien, och det har kommit något lite mystiskt över hans leende som bara gör mig ännu mer irriterad.

”Minns *du* vågen?” snäser jag tillbaka.

”Nej,” säger han. ”Jag gör inte det. Jag skadade mig och vaknade med hjärnskakning på det här skeppet.” Han är tyst en lång stund. Sedan lägger han till: ”Men jag minns världen.”

Jag blir nästan besviken. En till gammal människa som vill drömma sig bort till världen utanför. Jo, pyttsan. ”*Förut kände vi frisk luft varje dag!*”, ”*I världen utanför växte gräs och solen sken!*”, ”*Det fanns byggnader större än den här ubåten, med balsalar större än ni unga kan tänka er!*” ... Ingenting är nytt. Jag har hört allt det där förut.

Men Arkivarien säger inte mer om saken. Han har ställt sig vid bokhyllorna och vevar fram en som han plockar fram en bok ifrån. Han räcker boken till mig.

”Läs den i bokform”, säger han. ”Inte i din platta.”

Jag tar emot den. ”Men jag läser ju inte.”

”Jag tar över dammandet tills du läst ut den.”

Det är ett erbjudande jag inte kan motstå.

* * *

”Vad *tung* den är!” utbrister Agnes när jag låter henne hålla den.

”Jag börjar tro att arkivet är vad som håller skeppet under vattnet”, säger jag, halvt på skämt. Jag vet inte riktigt hur ubåtar fungerar.

Det gör inte Agnes heller, för den delen. ”Är det *därför* arkivet är kvar?”

”Nej, jag ...” Jag hejdar mig och tar tillbaka boken från henne. ”Jag har inte frågat. Men om jag läser den här kanske han berättar mer.”

Agnes ser inte helt övertygad ut, men hon säger inte emot.

Så de kommande veckorna läser jag. Boken handlar om en pojke som flyger över det gamla landet på en fågel. Det är en märklig bok – den beskriver en värld som inte finns längre, ett land som sedan länge är begravet under vatten. Språket är högtravande, stavningen annorlunda från vår egen.

”Det är en gammal läsebok”, berättar Arkivarien när jag klagar på att den ger mig huvudvärk. ”Från förförda seklet. Den använder ett äldre språk än vi är vana vid, så du får huvudvärk för att du inte är van. Och för att du aldrig får frisk luft.”

”Jag trodde att frisk luft var en myt”, säger jag. Det har jag läst i manualen.

Han nickar sådär sorgset igen, innan han återgår till att damma.

”Pratade man verkligen såhär på den tiden?” frågar jag när jag läst mer.

”Nej,” säger han. ”Men man försökte.”

Antikvarien visar mig gamla kartor, och vissa grå bilder av platserna som nämns i boken. Den blir aldrig lättare att läsa, men på något sätt blir upplevelsen mer behaglig.

En dag skulle allt täckas av hav. Men det visste inte den som skrev boken.

”Vad tyckte du?” frågar han när jag slår ihop boken och pustar ut.

Jag är tyst länge.

”Den var tråkig”, säger jag till slut.

”De är det ibland.”

”Men den var fin”, lägger jag till.

Han nickar igen. ”Den finns i läsaren”, säger han hjälpsamt när jag inte säger någonting mer. ”Allt finns ju i läsaren.”

* * *

”Är det den här?” Agnes visar mig första sidan i sin egen läsare.

Jag tittar efter. ”Nej,” säger jag. ”Det här är inte rätt.” Jag plockar fram den fysiska boken och visar. ”Ser du – stavningen är annorlunda.”

”De har bara uppdaterat den.”

”De har ändrat ord också.”

”Men man pratar ju inte sådär längre! Det är väl inte så konstigt att de ändrat.”

Jag frågar Antikvarien om det nästa dag. ”De gör så”, säger han lugnt. ”Det är därför arkivet finns. För att minnas.”

”Men varför ändrar man? Varför kan inte böckerna bevaras i läsaren som de är?”

Han är tyst en stund. ”Det fanns en tid då man övervägde att göra sig av med arkivet helt. Bara digitalisera det.”

”Jag trodde att man hade gjort det”, erkänner jag. ”Det står inte med i manualens karta.”

”Nej”, säger han. ”Det var en kompromiss.”

Han försvinner in bland hyllorna. Sedan kommer han tillbaka med en ny bok. En *enorm* bok. ”Den här får du inte berätta om för någon.”

Den är inte inbunden som de andra böckerna, och vissa sidor håller på att flyga ut. Jag springer fram för att hjälpa honom bära. ”Är det – manualen?”

”Ja.” Han öppnar den. ”Den första. Här är kartan.”

Kartan är inte bara större än den i läsaren; den är också mer detaljerad, med fler rum utmarkerade. Jag pekar på ett av dem. ”Har vi ett bibliotek?”

”*Det här* var biblioteket”, säger Arkivarien. ”Hela den här våningen. När skeppet byggdes, innan vågen kom, gjordes ett urval av vilka böcker som skulle tas med ombord. Tanken var att de skulle vara tillgängliga för alla.” Han är tyst en stund. ”Sedan kom läsaren, och man bestämde sig för att förenkla kartan för att passa det mindre formatet. Bara de viktigaste utrymmena skulle synas. De andra skulle kommas ihåg ändå, sade de. Men det här är inte ett bibliotek längre. Det har blivit ett arkiv. Och det håller på att förtvina.”

”För att det möglar?” säger jag.

Han stirrar på mig. ”*Möglar?*”

”Det *luktar* mögel!”

Han ser förskräckt på mig. ”Det luktar inte mögel! Har du *sett* mögel?”

Det måste jag erkänna att jag inte har. Det var Agnes som sade att det skulle finnas. Och så är det den där lukten.

”Det luktar *gamla böcker*”, muttrar han. ”Mögel. Herregud. Har din generation glömt hur böcker luktar?”

Jag vill protestera, men det har vi ju tydligen.

”De sade till mig att folk fortfarande skulle vilja läsa de fysiska böckerna”, fortsätter han. ”Att den där apparaten inte skulle förändra det. Sedan slutade folk komma hit. Man minskade på utrymmet. Ville göra sig av med böckerna helt, men jag protesterade, så man lade undan alla i det här lilla rummet. Platsen försvann från läsaren i en av alla uppdateringar längs vägen. Men jag finns kvar”, lägger han till, bittert. ”Jag sitter här.”

”Och böckerna?” frågar jag. ”Finns de kvar allihop?”

”Ja.”

”Men dåså!” utbrister jag. ”Alla har glömt att den här platsen finns för att den inte finns i läsarens karta! Men nu vet jag! Jag kan berätta för alla! Vi kan få kaptenen att lägga till den igen.”

”Ingen vill komma hit längre.”

”De vet inte vad de missar!”

”Ingen läser längre. Även om de gjorde det så finns allt i läsaren. Det har du sagt själv.”

”Men de har ju *ändrat* böckerna i läsaren!” protesterar jag. ”Det är inte arkivering, det är en ... kopia. Inte ens det. Det är ett återberättande, där originalet är bortglömt.”

Han skrattar till. ”Det kanske blir en arkivarie av dig ändå.”

* * *

Efter den dagen berättar jag för alla. Upplevelsen är ... antiklimatisk.

”Den här luktar konstigt”, säger någon om boken jag visar upp. ”Finns den inte i läsaren?”

”Jag brukade gå till biblioteket när jag var liten,” säger en annan. ”Det var tungt att släpa alla böckerna fram och tillbaka. Det var därför läsaren kom.”

”Varför är det här så viktigt?” frågar Agnes, till min stora besvikelse. ”Vi dyker redan för att hitta saker vi faktiskt kan använda. Varför ska vi läsa gamla böcker? Varför måste vi läsa *böckerna* och inte texten i läsaren?”

”För att *minnas!*” viskar jag, och hatar mig själv för att jag inte kommer på något bättre att säga.

”Du har blivit snobbig”, säger Agnes.

* * *

Dagarna som följer sätts livet ombord på paus. Kaptenen låter meddela att luften gått åt snabbare än planerat, och skeppet behöver göra en extra färd till ytan.

Under tiden får jag ett meddelande från arkivarien att inte komma till arkivet på några dagar. Meddelandet är kort och ger ingen förklaring. Knappt någon hälsning.

Så jag blir sittandes. Agnes pratar om hur härligt det är att kunna dyka direkt från skeppet utan att behöva ta dykarfarkosten upp till ytan först, men jag lyssnar knappt. Jag vill fråga om hon känner någon skillnad av den friska luften, men hejdar mig. *Det är en myt*, intalar jag mig, men jag känner mig inte lika övertygad som jag brukade.

Jag tar promenader, fram och tillbaka genom skeppets korridorer. Jag har försökt hitta böcker i läsaren att fördriva tiden med, men även när jag väljer en gammal bok blir jag distraherad av språket, av de moderna orden och formuleringarna som jag misstänker inte stämmer.

Jag sitter ändå och läser den dagen Kaptenen dyker upp framför mig.

Jag har aldrig pratat med honom förut, bara sett honom på håll och viskat och pekat med Agnes. Han befinner sig sällan på befolkningsnivån. Han har en egen hytt intill bryggan, långt från oss andra. Men här står han nu, omgiven av besättningsmän.

”Det är du som jobbar i arkivet”, säger han. ”Inte sant?”

Jag svarar inte. En av besättningsmännen räcker mig en påse. Jag tar emot den och öppnar, trots att jag redan vet vad den innehåller. Agnes fick en likadan när uppdragen tillkännagavs.

”Vi har behov av fler dykare”, säger kaptenen.

Dykarträkten i påsen är fortfarande blöt. ”Vad har hänt?” frågar jag.

”Ingenting har hänt.” Hans leende är så självsäkert att jag vill tro honom.

”Tack”, häver jag ur mig och räcker tillbaka påsen. ”Men arkivet – jag jobbar hellre kvar på –”

”Ledningen har fattat beslutet att stänga arkivet.”

Jag ser mig omkring, försöker möta någons blick, men den enda som ser på mig är Kaptenen med det där envisa leendet. Ingen tar emot påsen av mig. ”Men böckerna ...?” försöker jag.

”Böckerna tar upp onödig plats”, säger Kaptenen.

”Och Arkivarien?”

”Tänk inte mer på det.”

Leendet är ihåligt nu. Han har hållit uppe det för länge.

”Var är han?” frågar jag.

”Tänk inte mer på det”, säger Kaptenen igen. Han har inte höjt rösten mycket, men tillräckligt för att jag ska tystna. ”Grattis till befordran.”

Han vänder sig om för att gå innan jag hinner svara. Besättningsmännen följer efter. När jag lyfter dykardräkten ur påsen skapar dropparna från den en pöl vid mina fötter.

Jag väntar tills de är utom synhåll. Sedan går jag, så tyst jag kan, genom korridorerna, hela vägen som inte syns i manualen; samma väg som besättningsmannen visade mig den där första dagen. Men när jag når arkivet finns ingenting kvar.

Inga böcker, inga hyllor. Ingen arkivarie som tittar upp från sin bok och hälsar på mig.

Väggarna är kolsvarta. Luften är fylld av en ny stank; inte lukten av böckerna, som jag trodde var mögel, utan en bränd lukt. Lukten av bränsle.

”Hallå?” ropar jag, men jag vet redan att ingen kommer svara.

Jag vet inte hur länge jag står där. Jag tar fram läsaren, men startar inte upp den. Boken arkivarien gav mig ligger under min säng – det är allt jag tänker. Vad mer finns att tänka?

Till slut lägger jag tillbaka läsaren i fickan, tar på mig dykardräkten och lämnar arkivet bakom mig.

Mänskliga spår

av Sandra Petojevic

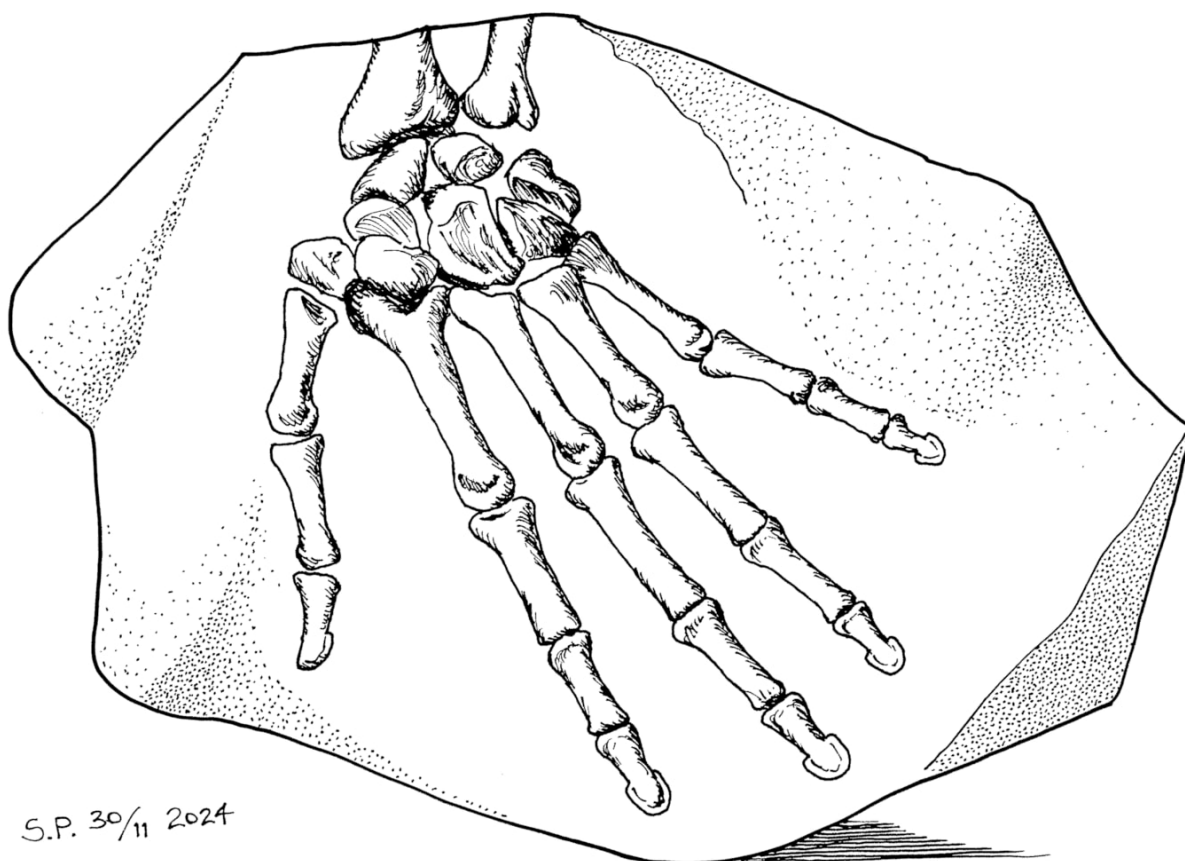

Illustration: Sandra Petojevic

Med ett försiktigt slag med hammaren på mejseln klöv hon stenen i två delar och än en gång fann hon det märkliga fossilet som var alldeles cirkelrunt. Ett löv? Det fanns inget bladskafte, ingen kvist, bara den här rundeln som var slät på mitten med ett cirkelformat matt skikt som ett band runt om.

Hon klöv ännu en sten och ännu ett runt och platt fossil framträdde. Hon betraktade alla de fem fossilen hon hittills hade hittat. De var alla perfekt cirkelformade och alla var lika stora, som hennes utspärade hand. Vi närmare påseende fann hon att fossilen hade spår av ett hål på mitten, ibland stort som en valnöt ibland mindre än spetsen på ett lillfinger. Och de fina räfflorna i det breda skiktet runt om på det platta fossilet bestod av smala koncentriska linjer, knappt skönjbara.

Hon tog fram en lupp för att granska de smala linjerna och hon upptäckte att de inte var helt raka, de gick i minimal sicksack men alltid jämte varandra; det var inte en enda linje som korsade en annan linje någonstans. Hon betraktade bergväggen som härbärgerade alla dessa märkliga fossil. Alla fossil befann sig i kalkstensväggen strax under en fingerbred gråsvart linje. Ovanför linjen fanns knappt ett enda fossil och stenen där var liksom kompaktare, inte alls lika vit och porös som den under linjen.

Hon klöv ivrigt men metodiskt sten efter sten och snart hade hon ett par dussin fossil bredvid sig, alla ungefär likadana men precis lika stora. Det märkliga var att fossilen ofta var nära varandra, som om de vore staplade på varandra likt pålägget i en smörgås, men hon vågade inte klyva smalare än en tumbredd på kant, för att inte skada det ömtåliga fossilet. Och bergväggen innehöll ännu fler av dessa märkliga fossil, kanske hundratals, några tittade fram ur den vittrande kalkstenen längre fram, allihop

under den gråsvarta linjen som markerade en katastrof av något slag. Kanske massiva vulkanutbrott eller ett meteoritnedslag?

Hon började tvivla på att det överhuvudtaget var en sorts växt eller svamp, det var för regelbundet. Men ändå inte. Hålen skiljde sig från varandra och det var bara två olika sorters hål, men bredden på fältet med de koncentriskt små linjerna skiljde sig från fossil till fossil. Återigen såg hon på ett fossil genom luppen och hon tyckte sig finna ett mönster i de smala, smala linjerna. Kunde det vara spår av ... ljudvågor?

I laboratoriet laserskannade hon in fossilerna och i en dator rätade hon ut den smala linjen som uppenbarligen gick i spiral. Hon betraktade linjen i stark förstoring. Det såg verkligen ut som ljudvågor. Men fossilet hade sextiofyra miljoner år på nacken. Var det möjligt att ...?

Hon lät datorn omvandla linjen till en ljudvåg och spelade upp det. Det hördes ett infernaliskt tjatter. Hon sänkte hastigheten steg för steg och till hennes stora förvåning hördes ... sång. Det var ackompanjerat av okända sträng-, blås- och slaginstrument, men det var faktiskt sång. Hon provade en linje från ett annat fossil. Nu var sången mörkare och rytmen gick snabbare, men även det var ljudklanger, inte brus. Hon var häpen. Hon hade gjort århundradets fynd.

Det organiska materialet som skivorna en gång varit gjorda av hade gått förlorat, men deras avtryck var för evigt kvar i stenen, i bergväggens arkiv. Hon vinkade med alla sina fyra händer så att kollegorna skulle komma in. De blinkade häpet med sina åtta ögon och viftade lyckligt med sina antenner och långa spetsiga öron.

Människorna hade inte bara lämnat sina fossiliserade skelett efter sig, utan även sina röster! De hade alltså spelat in sina röster på runda skivor för att bevara dem för framtiden! Nu skulle rekonstruktionen av den förhistoriska och sedan länge utdöda människan äntligen bli komplett! Vilket genombrottsfynd!

Bokrecensioner

Minnet av vatten

av Emmi Itäranta

Minnet av vatten av Emmi Itäranta (Modernista, 2023) är en mycket suggestiv debutroman skriven redan 2012 med originaltiteln *Teemestarin kirja* som betyder *Temästars boken*, ett föremål som har stor betydelse för den tradition som temästars dotter försöker upprätthålla. För det är om henne denna dystopiska roman handlar om, samt om vatten – eller snarare avsaknaden av vatten. Itäranta har skapat en framtida värld där Kina ockuperat Skandinavien i kölvattnet av den globala uppvärmningen. Romanen utspelas i en by i nordligaste Finland som börjar övervakas av militärer som bestraffar alla dem som bygger piratledning för att försörja sig med vatten. Den familjen får entrédörren till sitt hus bemålat med en blå cirkel samt husarrest, och efter sju veckor blir den familjen avrättad framför sitt hus.

Sjuttonåriga Noria Kaitio går i lära hos sin far för att bli temästare, likt farfar och alla hans förfäder, men hon får även kännedom om en hemlig naturlig källa i en grotta, samma källa som förser hela byn med vatten. Teceremonier utförs även för militärer och ceremonin är slut när vattnet är slut. Militärerna ger beröm för det goda teet men det innebär samtidigt en fara att ständigt ha tillgång till vatten när vatten i allt högre grad blir en bristvara i byn.

Norias bästa vän Sanja är tekniskt kunnig och brukar besöka plastgraven, en många sekler gammal soptipp där hon ibland gör fynd såsom kasserade apparater och för henne obekanta artefakter såsom videoband och kassetband. Hon lyckas få igång en gammal bergsprängare med kasset- och cd-lucka och i den lyssnar de på en cd-skiva som Noria hittat. På skivan är en intalad loggbok från Janssonexpeditionen inspelad, där ett forskningsteam gör vattenundersökningar och mikrobmätningar på olika platser i norska fjällen. Detta väcker Norias nyfikenhet och hon vill gärna själv göra en expedition dit, men hon kan inte lämna sin fars tehus, i synnerhet inte efter hans bortgång. Samtidigt har hennes mamma flyttat till Xinjing för att bli lektor och vill att hon kommer dit. Noria har alltså tre valmöjligheter som alla kräver ett visst form av offer och det är där bokens spänning ligger – men även i det faktum att tehusets dolda källa inte kan vara dold för alltid.

Denna dystopiska roman har ett underbart språk som med skira penseldrag målar upp en miljö som både engagerar och oroar. Samtidigt som man får en inblick i upprätthållandet av en uråldrig kultur får man även en inblick i vattenbristens fruktansvärda konsekvenser med smuts, sjukdomar och död. Och bokens miljö känns verkligen kusligt nära, redan nu finns det områden i världen som drabbas av svår torka på grund av klimatförändringar med påföljande konflikter, och därför utgör denna bok även en varning om vad som kan hända i framtiden. Redan nu är ju Kina en stormakt att räkna med vad gäller såväl handel och militär, och en framtida kinesisk dominans i Europa är därför inte helt främmande då det redan börjat ske i delar av Afrika. Samtidigt har det totalitära förtrycket i romanen parallellt med det

[Minnet av vatten](#)

angiverisystem som fanns i DDR under Sovjettiden, och det spelar därför mycket stor roll till vem och hur man anförtror information.

Denna roman hade fått betyget fem av fem om det inte vore för några beklagliga misstag: Vid Itärantas tidigare bearbetning av sitt manus måste hon ha haft rullband istället för cd-skivor i åtanke, eftersom loggboken delvis har spelats över av ett högt kvinnligt befäl. Man kan inte delvis spela över en bränd cd-skiva även om den är en cd-rw. Antingen spelar man över hela eller inte alls. Och man kan inte spola tillbaka en cd-skiva och samtidigt höra ett baklängesljud genom högtalarna som på sidan 158, det kan man endast med rullband. Sanja knyter ihop kassetbandens avslitna ändrar på sidan 51, men då blir det svårt att spela kassetten då knuten kommer att fastna i kassetten smala skåra. Och märkligt nog är kassetten tyst, fast den bevisligen har längre hållbarhet än brända cd-skivor. (Konstnären Mandy Barker fann ett kassetband från 90-talet som spolats upp på en strand och det kom att ingå i hennes utställning *Sea of Artifacts* år 2019. Popmusiken var fullt lyssningsbar efter rengöring av kassetten som alltså guppat runt i havet i mer än tjugo år.) Och varifrån kommer mandeln på sidan 196? Mandelträd kräver mycket vatten, vilket innebär att mandlar måste importeras mycket långväga ifrån, vilket alltså gör dem väldigt dyra i den här världen. Hasselnötter hade varit troligare proviant.

Men trots dessa logiska kullerbyttor förtjänar ändå *Minnet av vatten*, denna känslomässigt miljöetiska bok med sina fängslande karaktärer, fyra välfyllda vattenläglar av fem.

– Sandra Petojevic

Själ

av Klas Elm

Debutromanen *Själ* av Klas Elm (Lava, 2024) utspelas i en nära framtid. Kapitel 1 börjar i Stockholm år 2141 där androiden Tim är jagad av polisen för att han älskar människan Louise och med henne vill göra sådant som enligt nordisk lag endast är förbehållet människor, inte maskiner med AI. I kapitel 2 får vi möta Eva, även hon i Stockholm men ett sekel tidigare, år 2036, som ska genomföra en operation som skall ge henne synen åter; hon blir den första människan som får ett elektroniskt implantat och det blir skrивerier om henne i alla massmedier. I kapitel 3 följer vi Louise i London, England år 2138 och ögonblicket när hon möter Tim som snarare är en cyborg (något som inte nämns i boken) än en android, eftersom han är hälften människa och hälften maskin. År 2139 måste de därför flytta till Stockholm eftersom det inte är tillåtet med äktenskap mellan människor och maskiner. Längre fram i romanen kommer det fram vilken koppling Eva har med Louise, samt att Eva får fler och fler implantat som förstärker hennes sinnen, så att även hon sakta men obönhörligen förvandlas till en långlivad cyborg.

Kusligt nog har författaren förutsett i kapitel 2 att Trump skulle vinna valet år 2024 med tekniknörden Elon Musk vid sin sida, och i boken sätter Trump igång med att ändra USA:s nationella lagar i ett hiskeligt tempo, i synnerhet de om abort, miljö och klimat, och att det som konsekvens får stater att bryta sig ur den amerikanska federationen. Elm nämner även i romanen att England kört vilse efter Brexit med ekonomisk tillbakagång och politisk turbulens som följd, samt även

[Själ](#)

att kriget i Ukraina fått EU att spricka. Vilken betydelse detta har för politiken hundra år framåt i boken är att Europas länder samlats i olika unioner, såsom Baltikum med Estland, Lettland och Litauen, och Norden med Sverige, Norge, Danmark och Finland. Island är i romanen en självständig nation då den ligger så avlägset.

Det finns en parallell mellan denna framtidsroman och förhållandena i 1970-talets Sydafrika där det enligt apartheidregimen var straffbart för svarta att gifta sig med vita, och i synnerhet bilda familj ihop. I romanen förekommer det en grupp som kallar sig neoludditer, de tar avstånd från all högre teknologi och är en stark lobbygrupp mot AI och cyborger, något som känns mycket sannolikt redan nu. Så diskussionen Elms bok vill väcka är snarare den om det är rätt för människor att gifta sig med AI, och därför är det relevant med gränsen mellan maskin och människa och var den går. Och längre fram i romanen får man veta hur det är att ha ett medvetande men inte någon kropp, något som är suggestivt tankeväckande och som för tankarna till en Alzheimerpatient som inte kan minnas det som sker i närtid.

Författaren är jurist som arbetat på Näringsdepartementets IT-enhet i Regeringskansliet och är därför mycket kunnig i hur det kan gå till på domstolar, rättegångsscenen i Stockholms tingsrätt känns mycket trovärdig. En del kanslispråk har förstås smugit sig in, men det är ändå spännande skrivet och man får en bra bild av protagonisterna, i synnerhet Tim. Tyvärr är den insmugglade bomben en logisk kullerbytta mitt i romanen, för även om den saknar sprängverkan så ger den ifrån sig en EMP-puls som tillfälligt slår ut all elektronik, vilket även borde påverka Tim som befinner sig i detonationens omedelbara närhet. I kapitel två (alltså år 2036) nämns det att klimatet kollapsar, men det är inget som skildras i de kapitel som utspelas hundra år senare. Dessa två saker drar således ner betyget ett snäpp, vilket innebär att denna i övrigt tankeväckande framtidsromanen *Själ* får nöja sig med fyra blankputsade robotar av fem.

– Sandra Petojevic

Katterna och nyckelslottets hemlighet

av Hans Olsson

Katterna och nyckelslottets hemlighet (Zakuli förlag, 2024) är en charmig portalfantasy för barn i åldrarna 9–12. Boken utspelar sig i samma fiktiva universum som ”*Katterna och stora djupets hemlighet*”, men eftersom det inte är en fortsättning så går det bra att läsa den utan att ha läst föregångaren.

Det är full fart nästan från första början, när den lilla nyfikna katten Sota hoppar igenom en portal och hamnar i en annan värld – en värld där katter är mytiska (efter att ha hjälpt till i den förra boken) och där de kan prata. Eller snarare, ur Sotas perspektiv, där människor kan förstå dem. Sotas matte, den 12-åriga Astrid och hennes kattkompis Skye, försöker på varsitt håll följa efter och hämta hem Sota.

Astrid hamnar direkt i samma värld, men i en annan del av den. Hon får snabbt en ny vän som kan hjälpa henne att hitta Sota, och de ger sig av över landet, samtidigt som de jagas av en buse som vill åt en dyrbar bok. Sota hamnar i goda händer, men som den katt hon är så ställer hon till en hel del problem för uppfinnaren som har hittat henne.

[Katterna och nyckelslottets hemlighet](#)

Katterna och nyckelslottets hemlighet berättas i ett högt tempo, och det är onekligen aldrig tråkigt. Visserligen är det sällan det är riktigt spännande heller, men med tanke på tonen i boken och målgruppen som den vänder sig till tycker jag att det ändå fungerar bra.

Det som gör att jag så snabbt sugs in i historien är framförallt den skruvande, fantasifyllda och lätt anakronistiska värld som Sota och Astrid har hamnat i. Här blandas fantastiska varelser som kvistkråkor och gigantiska talande strömrockor med olika sorters robotar – och det funkade alldeles utmärkt. Det är en sorglös och glad värld, den målas med ganska stora penseldrag, men jag kan inte låta bli att fascineras och vilja se mer av Olssons spännande fantasi.

Bokens andra styrka är Hans Olssons gestaltning av katterna. Vi får följa katternas tankar i vår värld, och vi har naturligtvis katter som kan prata i den andra världen. Men det hindrar dem inte från att verkligen uppföra och bete sig som katter. Även när Sota kan göra sig förstådd bland människor är hon fortfarande en katt, och struntar naturligtvis i mycket av det människorna säger och gör – i alla fall när det är sådant som hon inte bryr sig om.

Den kritik som kommer upp i *Katterna och nyckelslottets hemlighet* mot girighet och utveckling som inte sker på människors villkor är kanske lite väl uppenbar, men samtidigt så får jag inte glömma bort att jag inte tillhör målgruppen, så för all del, det är ju inget fel på barnböcker med en tydlig sensmoral och budskap.

På det hela taget är *Katterna och nyckelslottets hemlighet* en underhållande och mysig liten roman som gott kan läsas av alla oavsett ålder!

– Patrik Centerwall

Tömd

av Boel Bermann

Tänk dig en nära framtid där känslor blir en handelsvara. Forskningen har gjort det möjligt att extrahera dina känslor, och eftersom det går att addera känslor öppnar möjligheten för att tjäna pengar. Låginkomsttagare säljer sina känslor - tömmer sig helt om det verkligen behövs – och de rika tar bort känslor de inte vill ha och förstärker andra.

Det är premissen i Boel Bermanns nya roman *Tömd* som nyligen kommit ut på Kraxa förlag. Huvudpersonen Naomi ser ingen annan lösning än att sälja alla sina känslor för att betala en livsnödvändig operation åt hennes sambo. Förutom att det uppenbarligen påverkar deras relation sätter det av misstag också igång en serie händelser som påverkar hela samhället och synen på handel med känslor.

Boel Bermann har en bakgrund som journalist och skriver väldigt rappt och rakt på ett sätt som är lätt att ryckas med i. Historien har en puls och ett tydligt framåtdriv. Att den berättas i första person presens är ett effektivt sätt att fånga spänningen. Du ser allt genom huvudpersonens ögon, reflektionerna är kring de omedelbara skeendena. Insprängt i boken hittar vi också korta tidningsnotiser som sätter in oss i vad som har hänt och hur samhället fungerar i romanens värld.

[*Tömd*](#)

När jag började läsa var jag inställd på att fokus skulle ligga på vad som händer i ett samhälle där man kan välja att göra sig av med sina känslor, men *Tömd* är snarare en kommentar på ett kapitalistiskt samhälle där allt kan bli en handelsvara. Och som sådan är den väldigt effektiv. Det är ju onekligen ett väldigt spännande tankeexperiment som Boel Bermann bjuder på, och hon ställer det ju nästan från början till sin spets när huvudpersonen bara kan rädda sin älskades liv genom att göra sig av med sina känslor för honom.

Detta till trots hade jag ändå gärna sett lite mer av hur världen ter sig, fått lite fler skildringar av hur det fungerar på arbetsplatser och i det dagliga livet i ett samhälle där människor gör sig av med sina känslor. Det hade då kanske blivit en dubbelt så lång roman, och även om jag uppskattar böcker som inte är tegelstenar kan jag inte låta bli att fundera på om *Tömd* i så fall inte hade blivit ännu starkare och brännande.

Men med det sagt är det en bra och tänkvärd framtidsskildring som jag absolut vill rekommendera. Välskriven och spännande och lämnar dig med en känsla av hur bräcklig tillvaron är och vetskapen om att det alltid finns någon som vill profitera på de senaste upptäckterna. Och det är en känsla du inte kan skaka av dig. Eller ens sälja.

– Patrik Centerwall

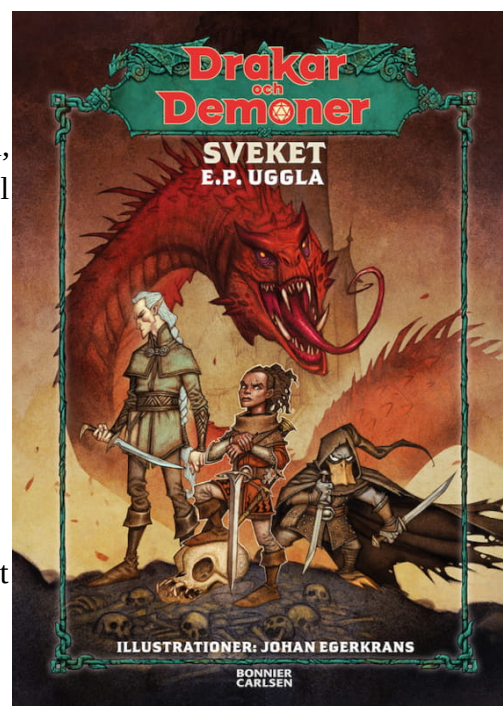
Sveket

av E.P. Ugglas

Sveket (2024) är andra delen i E.P Ugglas fantasyserie skriven för åldrarna 9 till 12. Boken fortsätter följa den berättelse som introducerades i *Uppvaknandet* (2023). Det saknas viss kontext gällande karaktärernas situation om man inte läst seriens första del, men det går bra att följa boken ändå. Alla karaktärer får komma till tals och deras mål och motiveringar etableras tydligt och man kan hänga med utan större problem. *Sveket* följer människan Tamea, alven Verven och ankan Gizma som fortsätter sitt äventyr tillsammans. Tamea letar fortfarande efter sin mamma men detta visar sig komplicera saker och ting då sökandet leder raka vägen till det förflutna Verven försökt lämna. Gizma får i sin tur ett dödligt uppdrag och även där är Tameas släkt inblandad.

Världen i berättelsen är baserat på rollspelet *Drakar & Demoner* och boken innehåller även ett eget skrivet rollspel i slutet av verket. *Sveket* är precis rätt i sin tid då rollspel, specifikt rollspelet *Dungeons & Dragons*, har blivit allt mer konventionellt. Det har fått stor plats i kända serier som *Stranger Things* samt att DnD-inspirerade medier, exempelvis *Baldur's Gate 3* och *The Legend of Vox Machina*, har haft stora framgångar. Där är väl då fullt förståeligt att vända detta vinnande koncept mot en lite yngre publik. Vilket inte är en dum idé.

Världen i *Drakar & Demoner* är både välbeprövad och älskad så den fungerar alldeles utmärkt i *Sveket* också. Det är även svårt att gå fel med det klassiska upplägget med ett brokigt gäng som går samman för att lösa sina problem och det blir en charmig liten historia av det hela. Boken är kanske inte jätteintressant på något djupare plan men med tanke på dess målgrupp är detta fullt förståeligt och inte ett problem på något vis. Dock finns det ett visst problem i att utgå ifrån vinnande koncept för ens berättelser då det betyder att man måste tävla mot alla andra berättelser som utgått ifrån samma sak. Detta är en

[Sveket](#)

tävling *Sveket* inte kan vinna i min åsikt. Det är en trevlig bok som definitivt får fram det den ska men den är också ganska förglömlig, trots det interaktiva rollspelet i slutet.

Det i boken som faktiskt stod ut till mig däremot var Gizmas karaktär. ”Monstret” är en vanlig karaktärstyp i många fantasymedier, den personen i gruppen som inte är mänsklig på samma sätt som de andra karaktärerna. Dock, enligt min erfarenhet, får dessa monster sällan vara kvinnliga karaktärer, som att ”tjejen” är egen karaktärstyp som inte kan samexistera med ”monstret”. Om det mot förmodan finns ett ”tjej-monster” är det nästan alltid som ett komiskt inslag och med en väldigt objektifierande gestaltning som bara gör en obekvä. Detta är däremot inte alls fallet med Gizma. Hon är udda, annorlunda. Ja, rent av konstig. Och en anka! Hon får också vara detta utan att de pekats ut som någonting fel eller avvikande. Hon känns verkligen som en riktig fläkt av frisk luft för genren, är det detta som är ”the female gaze”?

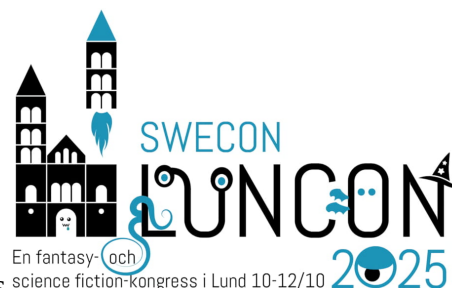
I det stora hela är *Sveket* en skojig fantasybok som passar fint för den målgrupp den är menad för. *Drakar & Demoner*-bakgrunden är ett kul koncept som fungerar väldigt bra och rollspelet i slutet gör också boken till någonting interaktivt. Rollspel som DnD och liknande är i min erfarenhet väldigt roligt och det är fint att se det riktas till en yngre publik.

– Jonna Bergström

Diverse nyheter

Swecon 2025 i Lund!

Helgen 10 - 12 oktober äger 2025 års Swecon rum. Den här gången i Lund, som ju är historisk mark för svensk fandom då den första kongressen ägde rum här 1956 (det finns ju naturligtvis de som påpekar att Lund är historisk mark av även andra anledningar, de har visserligen inte fel, men vi struntar i det nu). LunCon 2025 kommer äga rum i Stadshallen i centrala Lund, nära kända landmärken som Domkyrkan, AF-borgen och Kungshuset. Kongressmedlemmar varnas redan nu för att om de stöter på de delar av Brev från Cosmos redaktion som har studerat i Lund kan de fastna i ändlösa utläggningar om studenthistoria.

Det går i alla fall utmärkt att läsa mer och anmäla sig här:

<https://malmolundfandom.weebly.com/luncon-2025.html>

Eurocon 2025 på Åland

Den som inte orkar vänta tills oktober för att gå på kongress kan det gå bra att värma upp med Eurocon som den här gången kommer hålls på den vackra ön Åland. Således två stora kongresser på svenskspråkig mark under samma år, om än i olika länder.

Eurocon, också känd som Archipelacon 2 äger rum 26 - 29 maj i Mariehamn och den hugade kan läsa mer och anmäla sig här:

<https://archipelacon.org>

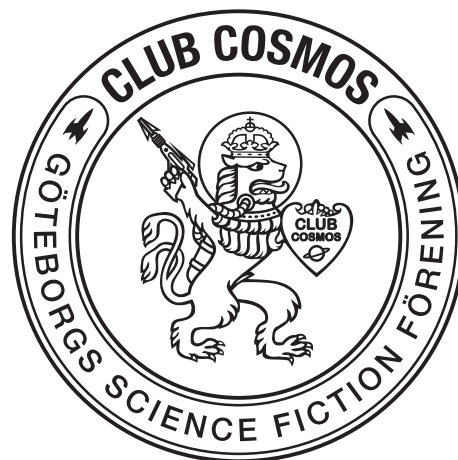

Club Cosmos meddelar

I nyhetsväg har vi för tillfället inget av speciellt intresse att förtälja, men vill man bli medlem har vi en fullständigt överdrivet rimlig medlemsavgift på 50kr per år. Hur blir man medlem? Eftersom vi inte har lyckats ta fram en jättekrånlig process för medlemskap får man tillsvidare nöja sig med den enkla som finns dokumenterad här:

<http://clubcosmos.net/contact.php>

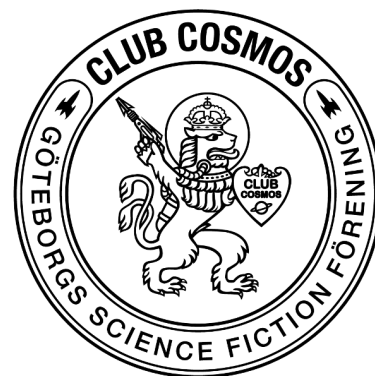
I grova drag går det ut på att betala medlemsavgift och att höra av sig – efter det är det bara att njuta av den positiva känslan av medlemskap.

Västsvenska föreningar för science fiction och fantasy

Club Cosmos – Göteborgs litterära science fiction-förening

Club Cosmos, grundad 1954, är Sveriges äldsta aktiva science fiction-förening. Klubben har ett sextiotal medlemmar och även om föreningen främst är inriktad mot litterär science fiction så diskuteras allt från film till radio och musik. Club Cosmos träffas den andra tisdagen i varje månad på puben Haket i Göteborg. Förutom pubträffar ordnar föreningen bland annat picknicker i Slottsskogen, biobesök på science fiction-filmer och olika kongresser. På kongresserna hålls seminarier, föredrag, hedersgästtal, middag och auktioner. Club Cosmos är en förening för dem med ett brett intresse för science fiction och klubben är dessutom stolt sponsor till föreliggande novelltidskrift.

Web: <http://clubcosmos.net>

E-Post: info@clubcosmos.net

Mithlond – Göteborgs Tolkiensällskap

Mithlond är en förening för alla som är intresserade av J.R.R. Tolkiens magiska värld. Föreningen grundades 1981 och har idag ett sjuttioital medlemmar. Det är en litterär vänskapsförening som samlar personer av alla olika åldrar och övertygelser kring ett gemensamt intresse för fantasy och Tolkien. Medlemmarna gestaltar karaktärer från Tolkiens värld som de själva valt. Alver, hobbitar, dvärgar, människor (och en och annan mer ljusskygg varelse) träffas och har trevligt tillsammans. Några gånger per år arrangerar Mithlond större fester (med banketter, dans och ceremonier). Den mer vardagliga verksamheten sker till stor del i mindre gillen för bl.a. språk, böcker, historia, hantverk, spel, musik, dans, mat och dryck. Aktiviteterna involverar allt ifrån djupdykningar i Midgårds historia till hantverksträffar vidare till bara lättsamt umgänge över kakor och te.

Web: <http://mithlond.se>

E-Post: lots@mithlond.se

West Coast Trekkers – Förening som visar Star Trek på bioduk

West Coast Trekkers, WCT, grundades 1996. Fyra gånger om året arrangerar WCT Star Treffar då de visar Star Trek-avsnitt eller långfilmer på bioduk. De har också boktreffar, pubkvällar och föredrag. På treffarna har WCT utlottningar av priser och de har även olika tävlingar i form av Fan Art (skapa Star Trek-konst i valfritt material) och kostymtävling (hemmasydd uniform eller annan klädsel som inspirerats av Star Trek).

Web: <http://www.trekkers.se>

Kalendarium

Under inga omständigheter lämnar vi någon garanti för att framtiden beter sig som förväntat. Notera att medlemskap eller inträdesavgift kan krävas för vissa evenemang. För mer information, se respektive arrangörs hemsida. Ändringar kan förekomma närsomhelst.

Datum	Evenemang	Arrangör
Januari 2025		
7/1	Ölkväll	Mithlond
14/1	Pubkväll	Club Cosmos
29/1	Bokgille	Mithlond
Februari 2025		
4/2	Ölkväll	Mithlond
11/2	Pubkväll	Club Cosmos
26/2	Bokgille	Mithlond
28/2	Årsmöte	Club Cosmos
Mars 2025		
4/3	Ölkväll	Mithlond
11/3	Pubkväll	Club Cosmos
26/3	Bokgille	Mithlond
April 2025		
1/4	Ölkväll	Mithlond
8/4	Pubkväll	Club Cosmos
30/4	Bokgille	Mithlond
Maj 2025		
6/5	Ölkväll	Mithlond
13/5	Pubkväll	Club Cosmos
28/5	Bokgille	Mithlond
Juni 2025		
3/6	Ölkväll	Mithlond
10/6	Pubkväll	Club Cosmos
22/6	Picknick	Club Cosmos
Uppdaterad 2024-12-31		

Planerar ni ett evenemang? Skicka e-post till info@clubcosmos.net och berätta.

Adjöss och tack för fisken

Har du tagit dig till den här sidan så har du förhoppningsvis läst novellerna och det är dags att lägga även den här volymen till arkivet. Ett arkiv som efter åtta år med *Brev från Cosmos* fortfarande fortsätter att fyllas på och utvecklas med stöd av just dig som läser detta!

Som tack för stödet kommer vi snart att ge oss i kast med ännu ett nummer och skulle det mot all förmodan vara så att någon inte uppskattat innehållet, kommer vi gladlynt att hämnas genom att ge oss i kast med att producera nästa nummer.

Men vi kan direkt lugna alla med att vi i dagsläget inte har några planer på att bryta oss in hos våra läsare och lämna böcker mitt i natten – sådant överlåter vi åt jultomten.

-Peter Bengtsson